

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

TREŚĆ

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

KOMUNIKATY. WYDAWNICTWA. RUCH SŁUŻBOWY.

KOMUNIKAT P. T. B. P. S. P.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

OD ADMINISTRACJI.

WRZESIEŃ — 1933

Nr. 8 (103)

Rok X

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

73.

Premjer J. Jędrzejewicz o pożyczce narodowej.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o wypuszczeniu pożyczki wewnętrznej jest realizacją jednego z tych środków zasilenia finansów publicznych, których zastosowanie przewidywane było już dawniej.

Dzięki celowo przeprowadzonym oszczędnościom, stopniowemu upłynnianiu rezerw skarbowych i przystosowywaniu się do zmieniających się warunków, przetrwaliśmy lata kryzysu bez naruszenia podstaw gospodarki publicznej i waluty. Dziś finanse nasze wykazują odporność, wysuwają nasz kraj do czołowej grupy tych nielicznych państw, które zachowały wolny obrót pieniężny z zagranicą i które honorowały skrupulatnie swoje zobowiązania pieniężne.

Wyłożenie do subskrypcji Pożyczki Narodowej przypada na moment powrotu zaufania do kredytu. Dokonane ostatnio zagranicą przez Polskę operacje kredytowe na cele inwestycyjne oraz liczne oferty na takież kredyty za gwarancją Skarbu Państwa — upoważniają do przypuszczenia, że na tym odcinku przekroczyliśmy już martwy punkt.

Oczywiście, gdy chodzi o pożyczki na potrzeby bieżące, w pierwszym rzędzie musimy się oprzeć na własnych siłach. Państwo, które wypełniało punktualnie i bez zastrzeżeń swoje zobowiązania i nadal z całą ścisłością je wypełnia, ma prawo odwołać się do kredytu u swych obywateli.

Wytrwaliśmy zwycięsko wśród wstrząsów, które zwichnęły organizacje finansowe wielu krajów, zdawałoby się silniejsze gospodarczo niż nasz. Dziś gdy najniebezpieczniejsze momenty już są poza nami, musimy również własnemi siłami opanować pozostałe jeszcze trudności. Musimy mieć wiarę we własne siły, a walkę o utrzymanie niezawisłości gospodarczej doprowadzimy do zupełnego zwycięstwa.

Minister (—) *J. Jędrzejewicz.*

74.

Odezwa Pana Prezesa Rady Ministrów do wszystkich funkcjonarjuszów państwowych.

W odpowiedzi na rozpisaną przez Rząd Pożyczkę Narodową — stanęliście pierwsi na wezwanie, aby raz jeszcze zadokumentować swe głębokie przywiązanie do Państwa i całkowite zrozumienie jego potrzeb, które są i waszemi potrzebami. W odezwie Ogólno-Polskiego Pracowniczego Komitetu Pożyczki Narodowej, podpisanej również przez wszystkie zrzeszenia pracowników państwowych, daliście wyraz swemu słusznemu przekonaniu o fatalnych skutkach zachwiania równowagi budżetowej, które was w pierwszym rzędzie dotknąćby musiały. Stwierdziliście też, co Państwu zabezpiecza równowaga jego budżetu, wymieniając na pierwszem miejscu niezawisłość polityczną i gospodarczą.

Ta krótka, lecz treściwa odezwa Wasza pozwala mi pominąć w mojem do Was oświadczeniu, — zarówno motywy, dla których Rząd zdecydował się rozpisać Pożyczkę Narodową — jak też konieczność Waszego, wraz z całem społeczeństwem, udziału w subskrypcji Pożyczki.

Uchwaliliście już sami minimalne normy, wedle których każdy funkcjonarjusz państwowy ma subskrybować Pożyczkę. W normach tych przewidzieliście słusznie zwolnienie od moralnego przymusu tych, co zarabiają poniżej 100 zł. miesięcznie, dla reszty zaś przyjęliście 75 procent uposażenia miesięcznego w stosunku do urzędników do siódmego stopnia służbowego włącznie, dla wyższych zaś sto procent jednomiesięcznego uposażenia.

Decyzje Wasze przesądziły już powodzenie pożyczki, a taki sam, jak Wasz, oddźwięk, z jakim pożyczka spotkała się w całem społeczeństwie — zadecyduje zapewne o tem, że fundusze dostarczone tą drogą Skarbowi Państwa pozwolą nietylko pokryć niedobór budżetowy w najbliższych kilku miesiącach, ale ułatwią gospodarkę budżetową Państwa przez czas dłuższy.

Aby ułatwić Wam wykonanie waszych decyzji Minister Skarbu wyraził zgodę na odraczanie względnie zmniejszanie spłaty rat zaliczek na uposażenie jakiemi w wielu wypadkach obciążone są wasze pobory.

Dziękując Wam serdecznie za dobrowolne i tak słuszne ustosunkowanie się do sprawy Pożyczki Narodowej, muszę ze szczególnem podziękowaniem zwrócić się jeszcze do tych wszystkich ugrupowań urzędniczych, które, w złożonych oświadczeniach, stanęły do szlachetnego wyścigu i zdeklarowały subskrypcję w wysokości wyższej, aniżeli ogólnie przyjęte normy.

Ta szlachetna licytacja stanie się niewątpliwie wzorem dla innych grup społecznych.

Dziękując wszystkim funkcjonarjuszom państwowym za ich obywatelskie stanowisko — pragnę, jako Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podziękować w szczególności wielkiej rzeszy nauczycielstwa polskiego, którego licznych przedstawicieli widzę również wśród nazwisk położonych pod decyzjami w sprawie subskrypcji Pożyczki.

Wierzę, że wobec tych decyzji nie zabraknie na listach subskrypcyjnych ani jednego funkcjonarjusza państwowego, który wedle Waszych decyzyj powinien się tam znaleźć, a w szczególności również żadnego nauczyciela; decyzja ta stanowić będzie cenny dokument chwili, na którym wzorować się będą inne warstwy społeczne oraz kształcić wasi wychowankowie i uczniowie.

Pragnę dać jeszcze wyraz swemu przekonaniu, że zajęte przez was stanowisko w sprawie Pożyczki Narodowej, będzie dowodem dla całego społeczeństwa, że jesteście najbardziej godni sprawowania szczytnych obowiązków publicznych i umiecie wysoko nieść sztandar idei Państwa Polskiego.

Prezes Rady Ministrów: (—) *J. Jędrzejewicz.*
Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

75.

Do ogółu nauczycielstwa w okręgu.

W dniu 5. IX. 1933 r. Pan Prezydent Rzeczypospolitej zarządził rozpisanie wewnętrznej 6 proc. Pożyczki Narodowej. Pożyczka Narodowa konieczną jest ze względu na równowagę budżetową. Rząd nie poszedł tym razem drogą kurczenia wydatków lub podwyższenia podatków pośrednich czy bezpośrednich. Nie wybrał też drogi inflacji naszej waluty. Spodziewając się w najbliższej przyszłości dojścia do równowagi budżetowej, wezwał całe społeczeństwo do pomocy w walce z szalejącym na całym świecie kryzysem.

Obowiązkiem przedewszystkiem nas, wychowawców przyszłego pokolenia, jest stanąć w pierwszym rzędzie do apelu. Doceniając powagę chwili wszystkie bez wyjątku organizacje nauczycielskie i urzędnicze wezwały swych członków, by przez subskrypcję 6 proc. Pożyczki Narodowej ściślej zespolili się z pracą państwową i wysiłkami Rządu celem zwycięskiego zakończenia kryzysu.

Rzeczpospolita należy do nas wszystkich i każdy z nas obowiązany jest oddać za Nią życie, krew i mienie. Nauczyciel-

stwo w ciężkich chwilach zawsze stawało do apelu. Wspomnijmy rok 1920. Stanęliśmy wszyscy do szeregów armji, by krwią swoją bronić niezawisłości Państwa. I ten wysiłek całego społeczeństwa polskiego spowodował świetne zwycięstwo. Pokazaliśmy światu całemu, że stać nas na to, by stanąć w szeregu państw, jak równi z równymi. Z czynu tamtego dumni jesteśmy. Niepokój i wyrzuty sumienia odczuwać musi każdy, kto nie przyczynił się do zwycięstwa.

Obecnie również zwyciężyć musimy. Musimy znowu pokazać światu, że zdolni jesteśmy do życia i zasługujemy na miano Narodu Wielkiego. Żaden z nas nie może pozostać w tyle i przez opieszałość swoją nie przyczynić się do powodzenia podjętej akcji.

Społeczne dobrodziejstwa Pożyczki Narodowej są znane. Przyczyni się ona do zatrudnienia i zarobku licznych rzesz pracowników, zagrożonych klęską bezrobocia. Szerzy ideę oszczędności, gdyż posiadacz obligacyj staje się właścicielem pełnowartościowych papierów.

Prócz tego Nauczycielstwo, wychowując przyszłych obywateli, przyczynić się musi przykładem do twórczej pracy obywatelskiej, do wspólnego wysiłku całego społeczeństwa.

W tem przekonaniu, że całe Nauczycielstwo stanie do apelu, zwracam się z wezwaniem, by szkoła przez swój wpływ, a nauczyciel przez przykład, przyczynili się do zwycięstwa w walce na froncie gospodarczym. Jestem pewny, że na terenie Okręgu nie znajdzie się ani jeden nauczyciel, za którego wstydzićby się należało dlatego, że głuchym pozostał na wezwanie Rządu, kolegów swoich i całego społeczeństwa. Dzień 28 b. m. wykazać musi i wykaże zespolenie całego nauczycielstwa ze społeczeństwem w pracy nad ugruntowaniem dobrobytu, a przeto przyczyni się do wzmocnienia potęgi i mocarstwowego stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

76.

W sprawie 6 proc. Pożyczki Narodowej.

Okólnik Kuratorjum Okr. Szk. Łuckiego z dn. 15. IX. 1933. Nr. O-15769/33.

Do PP. Insp. Szkolnych i Dyrekcyj Szkół Państwowych w Okręgu.

Aby dać możność wszystkim nauczycielom, urzędnikom i funkcjonarjuszom niższym zgłoszenia subskrypcji „Pożyczki Narodowej“ w pierwszym już dniu jej otwarcia t. j. 28. IX.

1933 r. załącza się dla Inspektoratów Szkolnych i Dyrekcyj Państwowych Szkół zbiorowe deklaracje celem ich wypełnienia; nauczycielstwo szkół powszechnych wypełnić winno deklaracje za pośrednictwem płatników rejonowych.

Deklaracje subskrypcyjne sporządzać należy w dwóch egzemplarzach, przy pomocy kalki. Własnoręczne natomiast podpisy subskrybentów, upoważniające władzę do potrącenia z poborów przypadających rat, muszą być złożone atramentem, lub ołówkiem atramentowym. Jeden egzemplarz deklaracji wysłany być winien do Kuratorjum najpóźniej w dniu 2. X. łącznie z odpisem pokwitowania Kasy Urzędu Skarbowego na wpłaconą I ratę pożyczki. Potrącenia 1 raty dokonają Panowie Inspektorzy i Dyrektorzy, jak również płatnicy w szkołach powszechnych w dniu 30. IX. b. r. z uposażenia październikowego (względnie wrześniowego, o ile jest płatne zdołu) i tego samego dnia wpłacą lub przekażą pocztą pobraną sumę do miejscowej, lub najbliższej Kasy Urzędu Skarbowego na jej konto w P. K. O. Numery kont P. K. O. wszystkich Kas Urzędów Skarbowych na terenie Okręgu podane są w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Nr. 4. z 1933 roku.

Przy wpłacaniu raty żądać należy pokwitowania, gdyż w innym wypadku Kasa pokwitowania nie wydaje.

Pierwszą ratę z uposażenia nauczycieli szkół powszechnych potrącić winni płatnicy rejonowi. Raty od 2—6 potrąci Kuratorjum po otrzymaniu jednego egzemplarza deklaracyj. Zaznacza się przytem, że suma pokwitowania Kasy odpowiadać winna ogólnej sumie raty pierwszej, wyszczególnionej w deklaracji zbiorowej danego urzędu, szkoły, czy też rejonu płatniczego.

W okresie subskrypcji t. j. w czasie od 28. IX.— 7. X. b. r. należy codziennie podawać Kuratorjum (telefonicznie lub telegraficznie) do godz. 13-ej liczbę subskrybentów z danego dnia i ogólną sumę w tym dniu przez nich subskrybowaną. W wypadku negatywnym (brak subskrypcyj) zawiadomienia są zbędne. Szkoły prywatne podają te sprawozdania za pośrednictwem Panów Inspektorów, jeżeli urzędy te są w siedzibie szkoły.

Po dniu 1 lipca 1934 r. przesłane zostaną za pośrednictwem Kuratorjum obligacje celem doręczenia ich subskrybentom.

Załączając odezwę Pana Ministra z dnia 15. IX. b. r. Nr. I. R.-8309/33 do wykonania, mam to głębokie przeświadczenie, że Panowie Inspektorzy i Dyrektorzy dołożą starań, aby przeprowadzona na powierzonym im terenie lub w szkole subskrypcja dała jak najlepsze wyniki.

Wierząc, że normy podane w odezwie Pana Ministra zostaną w całej rozciągłości przyjęte, podaje Kuratorjum w paź-

dziernikowych listach płacy obliczoną już 1 ratę pożyczki, jaka przypadnie do potrącenia przez panów płatników w dniu 30. IX. Wysokość tej raty umieszczona została w górnym rogu w rubryce „pokwitowanie należności".

Za Kuratora Okręgu Szkolnego (—) *K. Tokarski*
Naczelnik Wydziału.

77.

W sprawie 6 proc. Pożyczki Narodowej.

Do Dyrekcji Szkół Prywatnych w Okręgu.

Okólnik Kuratorjum Okr. Szk. Łuckiego z dn. 18. IX. 1933. Nr. O-15769/33.

By dać możność całemu nauczycielstwu, urzędnikom i funkcjonarjuszom niższym zgłoszenia subskrypcji „Pożyczki Narodowej" załącza się zbiorowe deklaracje prosząc o ich wypełnienie.

Deklaracje subskrypcyjne sporządzać należy w dwóch egzemplarzach przy pomocy kalki. Własnoręczne natomiast podpisy subskrybentów, upoważniające władzę do potrącenia z poborów przypadających rat, muszą być złożone atramentem, lub ołówkiem atramentowym. Jeden egzemplarz deklaracji wysłany być winien do Kuratorjum najpóźniej w dniu 2. X. łącznie z odpisem pokwitowania Kasy Urzędu Skarbowego na wpłaconą I ratę pożyczki. Potrącenia 1 raty dokonają Panowie Dyrektorzy jak również płatnicy w szkołach powszechnych w dniu 30. IX. b. r. z uposażenia październikowego (względnie wrześniowego, o ile jest płatne zdołu) i tego samego dnia wpłacą lub przekażą pocztą pobraną sumę do miejscowej lub najbliższej Kasy Urzędu Skarbowego, na jej konto w P. K. O. Numery kont P. K. O. wszystkich Kas Urzędów Skarbowych na terenie Okręgu podane są w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Nr. 4, z 1933 roku.

Przy wpłacaniu raty żądać należy pokwitowania, gdyż w innym wypadku Kasa pokwitowania nie wydaje.

W okresie subskrypcji t. j. w czasie od 28. IX.—7. X. b. r. należy codziennie podawać Kuratorjum (telefonicznie lub telegraficznie) do godziny 13-ej liczbę subskrybentów z danego dnia i ogólną sumę w tym dniu przez nich subskrybowaną. Szkoły prywatne podają te sprawozdania za pośrednictwem Panów Inspektorów, jeżeli urzędy te są w siedzibie szkoły.

Nadmieniam, że cena sprzedażna obligacyj ustalona została na 96 zł. za 100.

Należność za subskrybowane obligacje rozłożona będzie na 6 równych rat miesięcznych, jedna rata zatem 50 zł. obligacji wyniesie 8 zł.

Dla celów sprawozdawczych proszę Panów Dyrektorów o nadesłanie odpisów pokwitowań Urzędów Skarbowych na wszystkie wypłacone raty pożyczki.

Po ukończeniu potrąceń rat na pożyczkę, prześlą Dyrekcje deklarację subskrypcyjną właściwym Urzędom Skarbowym wraz z adnotacją o potrąceniu rat i wpłaceniu ich na odpowiedni rachunek tegoż Urzędu.

Po dniu 1 lipca 1934 r. wydadzą Urzędy Skarbowe obligacje, celem doręczenia ich subskrybentom. Obligacje wydać należy za pokwitowaniem, nie doręczone zaś zwrócić Urzędowi Skarbowemu, celem zarachowania do depozytu.

Załączając odezwę Pana Ministra z dnia 15. IX. b. r. Nr. I. R.-8309/33 do wykonania, mam to głębokie przeświadczenie, że Panowie Dyrektorzy dołożą starań, aby przeprowadzona na powierzonym im terenie lub w szkole subskrypcja dała jak najlepsze wyniki.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego:
(—) *K. Tokarski,* Naczelnik Wydziału.

78.

O taksach i opłatach szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.

Okólnik Ministerstwa Nr. 125 z dn. 6. IX. 1933. Nr. I. R. 6542/33.

Z mocą obowiązującą od dnia 20 sierpnia 1933 r. zarządzam pobieranie następujących taks i opłat szkolnych:

A. *W państwowych szkołach średnich ogólnokształcących i klasach gimnazjalnych utworzonych przy państwowych zakładach kształcenia nauczycieli.*

1. Taksa za egzamin wstępny do klasy pierwszej lub wyższej . . . . 10 zł.
2. Taksa za egzamin wstępny z różnicy programów 10 zł.
3. Taksa za egzamin prywatny, zdawany w państwowej szkole średniej (w okręgach, w których te egzaminy istnieją) . . . . 10 zł.
4. Taksa za egzamin dojrzałości w szkołach średnich państwowych i prywatnych . . . 12 zł.
5. Taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów . . . . 60 zł.

6. Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości dla eksternów . . . . 15 zł.
7. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego . . . . . . 5 zł.
8. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości . . . . 10 zł.
9. Taksa administracyjna roczna . . . . . 220 zł.
dla uczniów wstępujących po raz pierwszy do państwowej szkoły średniej . . . . . 223 zł.

B. *W państwowych zakładach kształcenia nauczycieli (seminarja nauczycielskie, kursy nauczycielskie, pedagogja, wyższe kursy nauczycielskie, Instytut Nauczycielski, Instytut Pedagogogiki Specjalnej, seminarja ochroniarskie, szkoły ćwiczeń przy tych zakładach), oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.*

10. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego, jak również duplikatu złożenia części egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych . 5 zł.
11. Taksa za wydanie duplikatu: świadectwa dojrzałości, dyplomu na nauczyciela szkoły powszechnej, świadectwa ukończenia seminarjum ochroniarskiego, świadectwa egzaminu uzupełniającego względnie pełnego egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych, świadectwa praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, świadectwa z wyższego kursu nauczycielskiego, dyplomu z ukończenia Instytutu Nauczycielskiego, dyplomu z ukończenia Instytutu Pedagogiki Specjalnej . . . . 10 zł.
12. Taksa za pełny egzamin na dyplom na nauczyciela szkół powszechnych dla eksternów . . 60 zł.
13. Taksa za uzupełniający egzamin na dyplom na nauczyciela szkół powszechnych dla eksternów . 40 zł.
14. Taksa za egzamin dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych
    a) z jednej grupy przedmiotów lub z jednego przedmiotu artystyczno-technicznego . . 10 zł.
    b) z dwóch grup zdawanych łącznie . . . 15 zł.
    c) z trzech grup zdawanych łącznie . . 20 zł.
    d) z czterech i więcej grup zdawanych łącznie . 25 zł.
15. Taksa za egzamin na świadectwo praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych . . . . 60 zł.

16. Taksa za egzamin eksternów na wyższych kursach nauczycielskich zdawany w całości w jednym terminie . . . . 40 zł.
17. Taksa za jedną część egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich . . . . 20 zł.
18. Taksa za dwie części egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich zdawane łącznie . . . . 30 zł.
19. Taksa administracyjna roczna . . . . . 80 zł.

Taksy wymienione w punktach 1, 2 i 3, powinny być uiszczone za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe szkoły przed przystąpieniem ucznia(nicy) do egzaminu. Taksy te, wzięte łącznie, Dyrekcje szkół rozdzielą pomiędzy egzaminatorów, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach; sumy uzyskane od uczniów z tego tytułu powinny być podawane w liście wypłat wynagrodzeń egzaminatorów.

Taksy, wymienione w punktach 4, 5 i 6, za egzamin dojrzałości uczniowie szkół państwowych wpłacają na konto czekowe szkoły, z którego Dyrekcje zebrane sumy przelewają jednorazowo na rachunek Kuratorjum, zaś Dyrekcje szkół niepaństwowych zebrane taksy wpłacają do P. K. O. na właściwe konta Izb Skarbowych, względnie Kas Urzędów Skarbowych, na rachunek funduszu specjalnego Kuratorjum Okręgu Szkolnego pod nazwą „taksa administracyjna“.

Dyrekcje szkół zarówno państwowych jak i niepaństwowych przesyłają Kuratorjum wykazy uczniów(nic), od których taksy te zostały pobrane, nadto Dyrekcje szkół państwowych podają datę i Nr. czeku dokonanego przelewu, a Dyrekcje szkół niepaństwowych dołączają dowód wpłacenia łącznej kwoty.

Eksterni wpłacają taksy za egzamin dojrzałości bezpośrednio na rachunek funduszu specjalnego Kuratorjum Okręgu Szkolnego pod nazwą „Taksa administracyjna“ również za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe Izby Skarbowej lub Kasy Urzędu Skarbowego.

Taksy, wpłacone przez uczniów, zwrotowi zasadniczo nie podlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy, wymienione w punktach 4, 5 i 6, i to tylko w tym wypadku, gdy uczeń (ekstern) z powodu zasłabnięcia lub choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, co winno być stwierdzone świadectwem lekarskiem, egzaminowi poddać się nie może, względnie po wpłaceniu taksy do egzaminu dopuszczony nie zostanie. Zwrotu taks dokonywują Kuratorja Okręgów Szkolnych we własnym zakresie działania.

Taksy, wymienione w punktach 7, 8, 10 i 11 stanowią dochód Skarbu Państwa, i powinny być wpłacane przez zainteresowanych znaczkami stemplowemi, które Dyrekcja szkoły nakleja na wydanym duplikacie i kasuje.

Taksy, wymienione w punktach 12, 13, 14, 15, 16, 17 i 18, są przeznaczone na wydatki związane z przeprowadzeniem egzaminów i na wynagrodzenie egzaminatorów. Zasady podziału taks są określone w regulaminach odpowiednich egzaminów.

Część dochodu z taks, wymienionych w punktach 9 i 19, w szkołach średnich ogólno-kształcących oraz klasach gimnazjalnych przy państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w wysokości 75%, zaś w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w wysokości 50%. — Dyrekcje szkół przelewają za pośrednictwem P. K. O. na właściwe konta Izb Skarbowych lub na konta Kas Urzędów Skarbowych, na rachunek funduszu specjalnego Kuratorjum Okręgu Szkolnego pod nazwą „taksa administracyjna“, zaś pozostałą część w szkołach średnich ogólno-kształcących oraz klasach gimnazjalnych przy państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w wysokości 25%, a w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w wysokości 50% — Dyrekcje szkół zatrzymują do swojej dyspozycji na pokrycie wydatków, przewidzianych w zatwierdzonych przez Kuratorjum rocznych planach finansowo-gospodarczych.

Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum otrzymywanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo-kasowe, dołączone do okólnika Nr. IR-6418/32 z dnia 8 lipca 1932 r. (Dz. Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 58 rok 1932).

Od taks, wymienionych w punktach 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 i 18, oraz od różnicy między taksą dla uczniów dawnych i nowowstępujących w kwocie Zł 3 (punkt 9) nikt zwolnionym być nie może. Zwolnień można udzielać jedynie od taksy za egzamin dojrzałości eksternów i od taksy administracyjnej.

Od taksy za pełny egzamin dojrzałości eksternów mogą być zwolnieni w połowie kandydaci zupełnie niezamożni oraz dzieci czynnych funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych, a także i sami funkcjonarjusze państwowi i wojskowi zawodowi. Całkowicie zwolnieni od tej taksy mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10% wszystkich kandydatów, dopuszczonych do egzaminu, przyczem pierwszeństwo mieć winny dzieci niezamożnych inwalidów wojennych oraz niezamożni inwalidzi wojenni. Od taksy

za egzamin dojrzałości eksternów zwalnia Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Taksy administracyjne, wymienione w punktach 9 i 19, powinny być wpłacane w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, jednak najpóźniej do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze.

Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

Z ulgowej taksy administracyjnej w wysokości 50% normalnej taksy, wskazanej w punktach 9 i 19, korzystają dzieci czynnych funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, o ile wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znaczniejszego majątku.

Dzieci rodziców niezamożnych, o ile wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, mogą korzystać z częściowego zwolnienia od taksy administracyjnej w wysokości nieprzekraczającej ulgowej taksy dla urzędników państwowych.

W wypadkach zupełnego ubóstwa mogą być stosowane zwolnienia od opłaty taksy administracyjnej w całości, w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dzieci niezamożnych inwalidów wojennych.

Od taksy, przewidzianej w punkcie 19, nie mogą być zwolnieni słuchacze wyższych kursów nauczycielskich, Instytutu Pedagogiki Specjalnej i Instytutu Nauczycielskiego, korzystający z urlopu płatnego.

Określonych wyżej ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od opłaty taksy administracyjnej udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół stosownie do stanu majątkowego rodziców — uczniom, którzy pilnością i postępami w nauce na to zasługują. Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje. Opieka domowa ucznia może odwołać się do decyzji Rady Pedagogicznej, w wypadku odmówienia zwolnienia, do Kuratorjum, które rozstrzyga ostatecznie.

Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania ulg w opłacie i zwolnień od opłaty częściowych lub całkowitych, a to: w szkołach średnich ogólnokształcących oraz klasach gimnazjalnych przy państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w granicach 20%, w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w granicach 25% sumy, którą Dyrekcja szkoły powinnaby uzyskać z opłat, gdyby wszystkie dzieci —

urzędników państwowych i wojskowych zawodowych — płaciły połowę taksy, a pozostałe — całą taksę. Gdyby jakieś wyjątkowe względy zmuszały Radę Pedagogiczną do udzielenia ulg i zwolnień na kwotę wyższą, niż wyżej wskazana, winny Dyrekcje szkół uzyskać na to zgodę Kuratorjum Okręgu Szkolnego ,występując z wnioskami w I półroczu do dnia 1-go listopada, a w II półroczu do dnia 1 kwietnia.

Poza tem Kuratorja winny zarządzać zwolnienie od taksy dzieci w tych szkołach ćwiczeń, które jako szkoły powszechne, są włączone do normalnej sieci szkolnej i do których dzieci są kierowane przez władze nadzorujące wykonania przepisów o obowiązku szkolnym. W takich wypadkach dzieci, zwolnionych w szkole ćwiczeń, nie wlicza się do wyżej określonej normy.

Decyzja Rady Pedagogicznej o udzieleniu ulgowej taksy administracyjnej oraz o częściowem lub całkowitem zwolnieniu od taksy następuje do dnia 20 października na skutek podania, wniesionego do Dyrekcji szkoły przez rodziców lub opiekę domową ucznia, w terminie najdalej do dnia 20 września. Dyrekcja szkoły może żądać uzupełnienia podania zaświadczeniem o stanie majątkowym.

Funkcjonarjusze państwowi i wojskowi zawodowi nie składają podań o udzielenie ulgowej taksy administracyjnej. Dyrekcja szkoły może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia świadectwa o stanie majątkowym lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonarjuszem państwowym.

Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od taksy w jednem półroczu, korzystają ze zwolnienia i w następnem półroczu szkolnem, o ile istnieją nadal warunki, od których zależy zwolnienie. Uczniowie nie zwolnieni od taksy obowiązani są wpłacić ją ratami półrocznemi bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzyj Rady Pedagogicznej najpóźniej jednak do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze.

Nowowstępujący uczniowie w pierwszem półroczu szkolnem od żadnych opłat nie mogą być zwolnieni. Nie dotyczy to dzieci funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, Kuratorjum Okręgu Szkolnego będzie udzielało w drodze wyjątku ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od nich nowowstępującym uczniom w I-em półroczu szkolnem.

W sprawach ,związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) taksy oraz umarzaniem w wyjątkowych wypadkach nieściągalnych taks, decyduje Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego zarządzenia uchylam wszystkie dotychczasowe rozporządzenia, dotyczące taks szkolnych w szkołach, objętych niniejszem zarządzeniem.

Podsekretarz Stanu (—) *Kazimierz Pieracki.*

KURATORJUM
OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO
Nr. II-15392/33. *Równe*, dnia 13 września 1933.

Taksy i opłaty szkolne. OKÓLNIK 61.

Powyższy okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Kuratorjum podaje do wiadomości i ścisłego przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

79.

W sprawie ulg kolejowych dla młodzieży szkół dokształcających zawodowych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dn. 31. V. 1933. Nr. I Org. 2540/58/33,

Ministerstwo Komunikacji okólnikiem z dnia 21. IV. 1933 r. Nr. HOU-586 zezwoliło, aby od dnia 1 maja 1933 r. młodzież publicznych szkół dokształcających zawodowych korzystała na ogólnych zasadach ze wszystkich ulg, przewidzianych w rozdziałach D-I i D-II działu I części II Taryfy osobowej i bagażowej, na podstawie zaświadczeń ustanowionego wzoru, wydawanych przez Dyrekcje szkół za podpisem dyrektorów (kierowników) szkół lub ich zastępców i opatrzonych pieczęcią urzędową szkoły.

W związku z tem okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 kwietnia 1933 r. (I Org.-2540/30/33) o ulgach kolejowych dla młodzieży szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 3, poz. 62), który podaje zmienione od dnia 1 kwietnia 1933 r. zasady korzystania przez młodzież szkolną z ulg taryfowych oraz ustala i wyjaśnia tryb postępowania dyrekcyj (kierownictw) szkół przy wydawaniu zaświadczeń, rozciąga się bez ograniczeń od dnia 1 maja 1933 r. na szkoły zawodowe dokształcające.

Ponieważ uzyskane zrównanie w prawach do ulg taryfowych szkół zawodowych dokształcających ze szkołami innych kategoryj może być każdego czasu cofnięte w razie stwierdzenia niewłaściwości bądź przy wydawaniu zaświadczeń, bądź przy korzystaniu przez młodzież z przy-

znanej ulgi, kierownictwa tych szkół winny ze szczególną skrupulatnością przestrzegać ustalonych zasad wydawania zaświadczeń a nadto pouczać młodzież, aby swem postępowaniem i zachowaniem się w czasie korzystania z ulgowych przejazdów nie dała powodu do niepochlebnych uwag, zażaleń i skarg.

Z uwagi na to, że zaświadczenia na ulgowe przejazdy są ważne tylko łącznie z legitymacją uczniowską (matrykułą), zaopatrzoną w fotografję, kierownictwa szkół nie powinny wystawiać zaświadczeń uczniom niemającym takich legitymacyj, lub posiadającym legitymacje nieodpowiednie (mocno zniszczone, bez fotografji lub z fotografją niewyraźną i t. p.).

O tem należy powiadomić kierownictwa szkół zawodowych dokształcających.

Podsekretarz Stanu *(—) Kazimierz Pieracki.*

80.

O ulgach kolejowych dla absolwentów szkół na okres feryj wakacyjnych po ukończeniu szkoły.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 9. VIII. 1933. Nr. I. Org. 2540/93/33.

Nawiązując do okólnika Nr. 46 z dnia 5 kwietnia 1933 r. (I Org.-2540/38/33) o ulgach kolejowych dla młodzieży szkolnej (Dz. Urz. Nr. 3, poz. 62) zawiadamiam, że absolwenci szkół, których uczniom przysługują ulgi taryfowe, mogą korzystać jeszcze z ulg taryfowych narówni z uczniami tychże szkół w ciągu feryj wakacyjnych tego roku szkolnego, w którym uzyskali świadectwa ukończenia szkół (świadectwa dojrzałości, dyplomy i t. d.).

W tym celu należy:

1. uczniom (słuchaczom) ostatnich klas (kursów) wystawiać legitymacje na dany rok szkolny z datą ważności do końca feryj wakacyjnych,

2. absolwentom wystawiać zaświadczenia tego samego wzoru, jak dla uczniów, z terminem ważności do końca feryj wakacyjnych, bezpośrednio następujących po okresie danego roku szkolnego.

Końcowa data ważności zaświadczenia musi być zgodna z końcową datą ważności legitymacji i nie może przekraczać okresu feryj wakacyjnych, oznaczonego przez władze szkolne dla danego typu szkół.

Podsekretarz Stanu *(—) Kazimierz Pieracki.*

81.

Dzień oszczędności.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 11. IX. 1933 r. Nr. I. Pol, 2787/33.

W dniu 31 października r. b. obchodzony będzie, jak corocznie przez cały świat cywilizowany międzynarodowy „Dzień Oszczędności“, poświęcony intensywnej propagandzie i krzewieniu idei oszczędności wśród najszerszych warstw społeczeństwa.

Zorganizowaniem „Dnia Oszczędności“ na terenie Polski zajmuje się „Centralny Komitet Oszczędnościowy Rzeczypospolitej Polskiej“.

Ze względu na niezmiernie doniosłe znaczenie gospodarcze i wychowawcze oszczędności dla społeczeństwa i państwa niezbędnem jest, aby akcja Centralnego Komitetu Oszczędnościowego objęła jaknajszersze warstwy społeczeństwa i dotarła do wszystkich zakątków w Państwie.

Zechcą zatem Panowie Kuratorowie zachęcić nauczycielstwo do udziału w zorganizowaniu i pracach komitetów lokalnych obchodu „Dnia Oszczędności“.

Podsekretarz Stanu (—) *Kazimierz Pieracki.*

KURATORJUM
OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO
Nr. O/15893/33. *Równe,* dnia 25 września 1933.

Do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj Szkół i Ogółu Nauczycielstwa w Okręgu.

Podając do wiadomości odpis Okólnika Ministerstwa jednocześnie zachęcam Dyrekcje i Kierownictwa Szkół oraz Ogół Nauczycielstwa do zorganizowania w dniu 31. X. b. r. „Dnia Oszczędności“.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

82.

Plan pracy w Ognisku metodycznem j. polskiego w Łucku.

Okólnik Kuratorjum O. S. Łuckiego z dn. 25. IX. 1933 r. Nr. II-15561/33.

Kuratorjum podaje poniżej do wiadomości plan pracy w Ognisku Metodycznem języka polskiego w Gimnazjum Państwowem im. Tad. Kościuszki w Łucku na rok szkoln. 1933/34:

I. Rejon Ogniska obejmuje wszystkie gimnazja i seminarja nauczycielskie Okręgu Szkolnego Łuckiego. Członkami Ogniska są wszyscy nauczyciele j. polskiego, uczący w wymienionych zakładach.

Kierowniczką Ogniska jest p. prof. Natalja Nekraszowa.

II. Lekcje kierowniczki Ogniska można hospitować, po uprzedniem zgłoszeniu, we środy i soboty. W tych dniach, mianowicie we środy od godz. 17—18 i w soboty od godz. 10—11 będą mogły odbywać się w Ognisku Konferencje indywidualne Kierowniczki z członkami Ogniska.

III. W roku b. członkowie będą mogli korzystać z czytelni i bibljoteki pracowni polonistycznej Ogniska we środy i piątki w godzinach od 17 do 19-ej.

IV. W każdym ośrodku, skupiającym kilka szkół odbędzie się w ciągu roku jedna konferencja grupowa przy współudziale Kierowniczki Ogniska. W Łucku konferencje grupowe będą odbywać się raz na miesiąc. Na tych konferencjach będą omawiane oraz ilustrowane lekcjami pokazowemi tematy, których opracowania na konferencję rejonową Ogniska podjęła się dana grupa lokalna, nadto tematem konferencyj będą zagadnienia aktualne w danej miejscowości.

Lokalne grupy nauczycieli języka polskiego poza referatami, podjętemi dla Ogniska będą pracowały nad dokształcaniem się nauczycieli przez organizowanie lekcyj pokazowych, sprawozdania z lektury i referaty. Plan pracy w grupach zostanie ustalony podczas pierwszej konferencji rejonowej w Łucku na specjalnem posiedzeniu przewodniczących grup.

Kierowniczka Ogniska będzie hospitować lekcje członków Ogniska przynajmniej raz w roku. O terminach hospitacyj, które będą połączone z konferencjami grupowemi, szkoły będą powiadomione.

V. W b. roku szkol. odbędą się trzy konferencje rejonowe w Łucku, w dniach:

1, 6 i 7/X. 1933 r.
2, 25, 26 i 27/I. 1934 r.
3, 19, 20 i 21/IV. 1934 r.

Przedmiotem tych konferencyj będą następujące tematy:

1. Konferencja: Realizacja nowych programów;
Organizacja pracy w zakresie języka polskiego;
Plan pracy nad zbieraniem typowych błędów wołyńskich — projekt grupy kowelskiej;
Przegląd wydawnictw z roku ub.

2. Konferencja: Nauczanie literatury w klasach wyższych (oprac. grupa włodzimierska);
Obraz w nauczaniu i
Nauczanie j. polskiego w szkołach mniejszościowych i z niepolskim jęz. naucz. (opr. grupa rówieńska).

3. Konferencja: (Wspólnie z członkami ogniska j. francuskiego):
Współpraca nauczycieli języków obcych nowożytnych i łacińskiego z polonistą;
Typowe błędy w mowie i piśmie na Wołyniu;
Zadania maturalne z j. polskiego.

Niezależnie od opracowania referatów przez poszczególne grupy, które podjęły się tego zadania, każda grupa lokalna winna przepracować dane zagadnienie na swym terenie w celu zebrania jak najobfitszego materjału z praktyki szkolnej do dyskusji. Każde zagadnienie winno być opracowane tak teoretycznie, jak i praktycznie.

VI. Członkowie Ogniska winni porozumiewać się z Kierowniczką w sprawie kompletowania bibljotek oraz organizowania pracowni.

VII. Korespondencję z Ogniskiem w sprawach wymienionych w p. VI oraz w sprawach metodycznych należy uskuteczniać za pośrednictwem kancelaryj szkolnych.

Dyrekcje szkół powinny ułatwić nauczycielom języka polskiego korzystanie z Ogniska przez odpowiednią konstrukcję planu lekcyjnego i urlopowanie nauczycieli, pragnących wyjechać do Ogniska. Grupy lokalne należy otoczyć opieką i udzielić im wszelkiej pomocy.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

83.

Plan pracy w Ognisku metodycznem języka francuskiego w Łucku.

Okólnik Kuratorjum Okr. Szk. Łuckiego z dnia 25. IX. 1933 r. Nr. II-15005/33.

Do Ogniska Metodycznego j. francuskiego w Gimnazjum Państwowem im. Tad. Kościuszki w Łucku będą należeć w roku szk. 1933/34 nadal wszystkie gimnazja i seminarja nauczycielskie na terenie Okręgów Szkolnych Łuckiego i Brzeskiego. Członkami Ogniska są wszyscy nauczyciele j. francuskiego, uczący w wymienionych szkołach.

Kierowniczką Ogniska jest naucz. p. Marja Peretjatkowiczówna.

Plan pracy w Ognisku w roku szkolnym 1933/34 obejmie następujące działy:

I. Hospitowanie lekcyj kierowniczki przez członków w Ognisku oraz konferencje indywidualne z Kierowniczką. Nauczyciele będą mogli odwiedzać Ognisko i hospitować lekcje w poniedziałki, środy i czwartki w godzinach 9-13-ej. O zamierzonym wyjeździe do Ogniska należy zawsze zawiadomić Kierowniczkę na kilka dni naprzód. Członkowie winni odwiedzać Ognisko jak najczęściej.

Kierowniczka Ogniska będzie hospitować lekcje nauczycieli w dniach, które zostaną podane szkołom do wiadomości.

II. Konferencje grupowe nauczycieli j. francuskiego będą się odbywały w Łucku raz na miesiąc, nadto odbędą się raz w ciągu roku w miejscowościach, skupiających większą ilość szkół, mianowicie w Krzemieńcu — 10. XI. 33 r., w Równem — 2. XII. 1933 r., w Białymstoku — 24. II. 1934 r., i w Pińsku — 25. V. 1934 r. Przedmiotem konferencyj grupowych będą zagadnienia związane z codzienną praktyką szkolną, aktualne w danej miejscowości. Na konferencje grupowe przygotują referaty oraz poprowadzą lekcje pokazowe nauczyciele szkół danej miejscowości. Tematy zostaną ustalone w porozumieniu z Kierowniczką Ogniska. Byłoby pożądane, by w wymienionych miejscowościach powstały lokalne grupy nauczycieli j. francuskiego, których zadaniem byłoby wspólne opracowywanie bieżących zagadnień metodycznych, organizowanie lekcyj pokazowych oraz wzajemne hospitowanie się na lekcjach.

III. W ciągu roku szkolnego 1933/34 odbędą się trzy konferencje rejonowe w dniach:

1. 20 i 21. X. 1933 r. — w Ostrogu,
2. 5 i 6. II. 1934 r. — w Kowlu,
3. 20 i 21 IV. 1934 r. — w Łucku.

Przedmiotem konferencyj będzie:

1. Konferencja: Pierwiastek estetyczny w nauczaniu j. francuskiego ze szczególnem uwzględnieniem teatru szkolnego.
2. Konferencja: Zagadnienie gramatyki we współczesnem nauczaniu j. francuskiego.
3. Konferencja: Realizowanie nowych programów w następnym roku szkolnym i współpraca nauczyciela j. francuskiego z polonistą (temat będzie omówiony na wspólnej konferencji nauczycieli j. polskiego i francuskiego).

Zagadnienia omawiane na konferencjach winny być w okresach przedkonferencyjnych przepracowane przez wszyst-

kich członków Ogniska w celu zdobycia jak najobfitszego materjału z praktyki szkolnej do dyskusji. Byłoby wskazane, by członkowie Ogniska zapisywali swe spostrzeżenia, nasuwające się w ciągu pracy szkolnej i w formie krótkich sprawozdań przesyłali je Kierowniczce Ogniska.

Nauczyciele, chcący wystąpić na konferencji rejonowej z własnemi referatami lub komunikatami, winni zawiadomić o tem Ognisko na 3 tygodnie przed konferencją.

IV. W sprawach związanych z nauczaniem j. francuskiego należy zwracać się do Ogniska za pośrednictwem kancelaryj szkolnych.

Kuratorjum zachęca do jak najściślejszego kontaktu z Ogniskiem oraz do aktywnego udziału w jego pracach, podlegającego na indywidualnem lub grupowem opracowywaniu zagadnień, będących przedmiotem konferencyj rejonowych i grupowych.

Dyrekcje szkół powinny ze swej strony ułatwić nauczycielom korzystanie z Ogniska.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

84.

Plan pracy Ogniska metodycznego przyrodoznawstwa w Brześciu n/B. na rok szkolny 1933/34.

Okólnik Kuratorjum Okr. Szk. Łuckiego z dn. 21. IX. 33 r. Nr. II. 14427/33.

Kuratorjum podaje poniżej do wiadomości plan pracy Ogniska Metodycznego przyrodoznawstwa w Brześciu n/B. na rok szkolny 1933/34.

I. Rejon Ogniska Metodycznego przyrodoznawstwa w Brześciu n/B. obejmuje nadal wszystkie gimnazja i seminarja nauczycielskie na terenie Okręgów Szkolnych Brzeskiego i Łuckiego. Członkami Ogniska są wszyscy nauczyciele przyrodoznawstwa, uczący w wymienionych zakładach.

Kierownikiem Ogniska jest p. prof. Jan Radomski.

II. Lekcje kierownika Ogniska można hospitować, po uprzedniem zgłoszeniu, we wtorki, środy i czwartki od godz. 8-ej do 14-ej.

Na konferencje indywidualne przyjmuje kierownik Ogniska w poniedziałki przed południem, oraz we wtorki i środy od godz. 17 do 19.

W innych dniach hospitacje i konferencje mogą mieć miejsce tylko za osobnem porozumieniem się.

Dyrekcje szkół zechcą ułatwić nauczycielom przyrodoznawstwa korzystanie z Ogniska przez odpowiednią konstruk-

cję planu lekcyjnego i urlopowanie nauczycieli, pragnących wyjechać do Ogniska.

Kierownik Ogniska będzie hospitował członków Ogniska miejscowych i zamiejscowych w poniedziałki, piątki i soboty.

III. W związku z komunikatem Nr. II-3151/33 (Dz. Urz. Kuratorjum Okr. Szk. Łuckiego z 1933 r. Nr. 3) Kuratorjum zachęca do dalszej intensywnej pracy w grupach lokalnych nauczycieli przyrodoznawstwa.

Nauczyciele z miejscowości, nieposiadających większej liczby zakładów, powinni współpracować z grupami w miejscowościach, najbliżej położonych, mianowicie Dubno z grupą w Krzemieńcu, Maciejów i Włodzimierz z grupą w Kowlu oraz Sarny i Zdołbunów z grupą w Równem.

Zadania grup są następujące:

1. Wspólne opracowywanie bieżących zagadnień metodycznych, w szczególności sposób realizacji poszczególnych punktów programu ministerjalnego;

2. Organizowanie lekcyj pokazowych oraz wzajemnych hospitacyj na lekcjach przyrodoznawstwa;

3. Zbiorowe opracowywanie referatów na konferencje Ogniska.

Grupy lokalne powinny pozostawać w ścisłym kontakcie z Ogniskiem. Jest wskazane, by każda grupa odbyła w okresie poprzedzającym konferencję rejonową Ogniska, jedną lekcję pokazową i dwa zebrania.

Dyrekcje szkół otoczą grupy szczególną opieką i udzielą im wszelkich pomocy.

IV. W ciągu roku szkolnego 1933/34 urządzi Ognisko 3 konferencje rejonowe w dniach:

1. 27 i 28. X. — 1933 r.
2. 5 i 6 III. — 1934 r.
3. 15 i 16 V. — 1934 r.

Przedmiotem tych konferencyj będą następujące tematy główne:

1. referaty sprawozdawcze z prac nad realizacją nowego programu w kl. I-ej,

2. prowadzenie zeszytów uczniowskich;

3. prace przygotowawcze do realizacji programu w kl. II-ej w przyszłym roku szkolnym.

Oprócz tych tematów będą w miarę czasu referowane na konferencjach komunikaty, doraźnie zgłoszone przez poszczególnych nauczycieli. W szczególności mogą być zgłaszane tematy z nauki o człowieku w kl. V-ej.

W związku z powyższym planem wszystkie grupy przystąpią do przygotowania prac ad 1), 2) i 3) p. III. *Ad 1)* Każda

grupa wybierze jakiś temat z programu kl. I-szej, przypadający w okresie przedkonferencyjnym, opracuje sposób jego realizacji, zrealizuje go na lekcjach, zbierze wyniki i ewentualnie przedstawi tę pracę na konferencji rejonowej w referacie sprawozdawczym.

Temat może obejmować 1—2 — najwyżej 3 tygodnie pracy szkolnej. O wyborze tematu na pierwszą konferencję Ogniska zawiadomią Grupy Ognisko bezzwłocznie. Na podstawie otrzymanych zgłoszeń Kierownik Ogniska dokona wyboru tematów na konferencję rejonową.

Ad 2) Każda grupa opracuje wytyczne do prowadzenia zeszytów uczniowskich i będzie je stosować w pracy szkolnej. Wybrane zeszyty będzie grupa demonstrować i objaśniać na konferencjach rejonowych.

Ad 3) Wszystkie grupy przystąpią do opracowania lokalnych map wycieczek przyrodniczych. Te grupy, które będą mogły tę pracę demonstrować już na pierwszej konferencji rejonowej, zawiadomią o tem kierownika Ogniska.

Poszczególni nauczyciele, chcący wystąpić na konferencji rejonowej z własnemi komunikatami lub referatami, zgłoszą do Ogniska przynajmniej na 3 tygodnie, a referaty na 6 tygodni przed konferencją.

Z referatów i komunikatów, przygotowanych na konferencje rejonowe, należy sporządzić streszczenie i przesłać je do Ogniska przynajmniej na tydzień przed konferencją.

Odnośnie sposobu opracowywania referatów i komunikatów roześle Kierownik Ogniska szczegółowe wskazówki.

V. W ciągu roku szkolnego Ognisko zorganizuje dalszy ciąg ćwiczeń laboratoryjnych dla nauczycieli O. S. Łuckiego. Termin będzie podany do wiadomości.

VI. O ważnych zmianach w pracowniach przyrodniczych należy zawiadamiać Kierownika Ogniska. Również, jeżeli zmiany zaszły w planie pracowni, należy nadesłać Ognisku nowy plan.

Zakupy i roboty, których koszty przekraczają kwotę 300 zł., należy zgłaszać do Ogniska, celem uzyskania aprobaty. Urządzenia meblowe pracowni należy wykonywać według nowych wzorów, których Ognisko dostarczy grupom lokalnym.

VII. Ci nauczyciele, którzy zgodnie z postanowieniami ostatniej konferencji rejonowej wyznaczyli przynajmniej jeden dzień w tygodniu, kiedy uczniowie mogą korzystać z pracowni także po południu, podadzą to do wiadomości Kierownika Ogniska.

VIII. Korespondencję z Ogniskiem należy uskuteczniać za pośrednictwem kancelaryj szkolnych.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego:
(—) K. Tokarski, Naczelnik wydziału.

85.

ODEZWA

do ogółu nauczycieli w Okręgu w sprawie organizacji oświaty pozaszkolnej w roku szkolnym 1933/34.

W b. roku szkolnym nauczycielstwo wszystkich szkół rozpoczęło doniosłą pracę nad reformą szkolną przez realizację nowych programów nauczania. Z tych wysiłków zbiorowych ma powstać nowa szkoła w Polsce. Szkoła — wyrastająca z fundamentów odrodzonej państwowości polskiej, przepojona duchem twórczego czynu obywatelskiego, silna poczuciem, iż zaszczepia w duszach nowych pokoleń te wartości, które są owocem ostatnich walk o niepodległość, oraz prac nad gruntowaniem siły Państwa.

W myśl nowych programów Szkoła ma się stać placówką, wnikającą w nurt życia społecznego. Przeto szkoła ta tem lepiej wypełni swe zadanie, im większe będzie jej promieniowanie nazewnątrz przez prace społeczno-oświatowe, zwane oświatą pozaszkolną.

Nauczycielstwo na Wołyniu dało wiele dowodów, iż znaczenie tej pracy należycie docenia. Nawet w ostatnich latach, kiedy na wielu polach czynu społecznego jawnem było opuszczanie rąk, nauczycielstwo wołyńskie tej depresji nie uległo. Albowiem rezultaty ostatnich dwu lat szkolnych wykazują postęp ilościowy prac oświaty pozaszkolnej, oraz wyraźny rozwój ich jakości:

Kursy wieczorne, najpowszechniejsza na Wołyniu instytucja oświaty dorosłych, skupiły w r. 1932/33 około 17,000 słuchaczy; często dostosowywano ich programy do potrzeb życia społeczno-gospodarczego i obywatelskiego, dzięki czemu prócz wartości ogólno-kulturalnych przyniosły ludności poważne korzyści praktyczne.

Szeroki zasięg, gdyż ponad 10,000 czytelników, zdobyły sobie zorganizowane przez Kuratorjum Bibljoteki ruchome.

Oparcie o szkołę lub nauczyciela znalazły liczne świetlice (w 300 wypadkach), lub chóry ludowe (105 chórów).

Na tem polega wielka siła społeczna szkoły powszechnej, przez to dokonywa się wielki wpływ wychowawczy nauczycielstwa, kształtujący życzliwy stosunek szerokich grup ludności do Państwa.

Zachęcam ogół nauczycieli do utrzymania w swych rękach owych zdobyczy przez dalszą konsekwentną pracę w dziedzinie oświaty pozaszkolnej.

Ze względu na zwiększenie obowiązków zawodowych prawdopodobnie nie będzie możliwe wydatniejsze rozszerzenie ilości

placówek systematycznego kształcenia dorosłych, gdyż ta praca pochłania pokaźną ilość godzin tygodniowo.

Do współpracy na kursach wieczornych należy pozyskiwać innych prelegentów, zwłaszcza wykształconych rolników na kursach oświatowo-rolniczych.

Więcej zaś — niż dotąd — uwagi wypadnie poświęcić pracy oświatowo-wychowawczej wśród młodocianych, opuszczających szkołę powszechną, przez organizowanie Kół b. wychowanków, lub innych form tej pracy.

Doniosłe znaczenie ze stanowiska wychowania państwowo-obywatelskiego przedstawiają świetlice przy szkołach, oraz chóry ludowe. Rozpoczętą pracę w tej dziedzinie należy udoskonalić co do programu i metod. Kuratorjum w tym kierunku pójdzie z wydatną pomocą i poradą fachową.

Na Wołyniu rozwój organizacyj młodzieży dojrzałej w pierwszej mierze zależny jest także od współdziałania nauczycielstwa. Od wyników pracy owych organizacyj zawisła znowu w wielkim stopniu postawa przyszłych obywateli Państwa — przeto gorąco zachęcam ogół nauczycielstwa do wydatnej współpracy z niemi.

Dla zaznajomienia się bliższego ze szczegółowym programem pracy zalecam przeczytanie publikacji Kuratorjum p. t. „Organizacja oświaty pozaszkolnej w 1. 1931/32 oraz 1932/33, którą otrzymać można przez P. P. Inspektorów Szkolnych.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

86.

Organizacja Kół Tow. Popierania Budowy Szkół.

Okólnik Kuratorjum Okr. Szk. Łuckiego z dn. 2. IX. 1933. Nr. I-15777/33.

Do Panów Inspektorów Szkolnych w Okręgu.

Dzień 24 września br. został wyznaczony przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego jako ostateczny termin powstania przy wszystkich szkołach na terenie Rzeczypospolitej Kół Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Zawiadamiając o powyższem polecam dołożyć wszelkich starań, by Koła te rzeczywiście powstawały, oraz by młodzież szkół powszechnych w dniu tym została należycie zorjentowana w akcji podejmowanej przez Towarzystwo.

Zechcą Panowie Inspektorowie Szkolni poczynić również odpowiednie starania, aby każde dziecko w szkole powszechnej nabywało każdego miesiąca przynajmniej jedną cegiełkę Towa-

rzystwa na rzecz Budowy Szkół powszechnych za 5 groszy, względnie za 50 gr. jako składkę roczną. PP. Inspektorowie zaopatrzą niezwłocznie w odpowiednią ilość cegiełek i blankietów P. K. O. wszystkie Koła i Dyrekcje Szkół średnich i zawodowych.

Panowie Inspektorowie do dnia 10 października r. b. złożą mi sprawozdania, z wyników podjętej przez siebie akcji. Do sprawozdania należy dołączyć wykaz powstałych Kół. Prócz tego przed 10-ym każdego miesiąca należy nadesłać do Kuratorjum wykaz zebranych od młodzieży szkolnej kwot za cegiełki nabyte w miesiącu poprzednim.

PP. Inspektorowie dopilnują aby zebrane za cegiełki kwoty przewodniczący Kół niezwłocznie po zebraniu 10 zł. wpłacali na konto czekowe P. K. O. Nr. 501.850.

Równocześnie polecam PP. Inspektorom kontrolować sprawność Kół podczas wizytacji szkół.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *J. Firewicz.*

KOMUNIKATY.

KOMITET WYCHOWANIA NARODOWEGO
MŁODZIEŻY POLSKIEJ Z ZAGRANICY
przy
Radzie Organizacyjnej Polaków z Zagranicy
Sekcja Szkolna.

REGULAMIN

akcji opieki szkół krajowych nad szkołami polskiemi zagranicą.

I. Zakres rzeczowy akcji opieki.

1. Akcja opieki szkół krajowych nad szkołami polskiemi zagranicą obejmuje między innemi:
   a) wymianę korespondencji pomiędzy szkołami i młodzieżą i wzajemne komunikowanie sobie zdarzeń z życia szkół i młodzieży;
   b) wymianę fotografij, albumów, pocztówek, znaczków i charakterystycznych wytworów miejscowej sztuki ludowej;
   c) zbiórkę książek na rzecz młodzieży zagranicznej;
   d) urządzanie w szkołach krajowych odczytów i pogadanek na tematy, związane z życiem Polaków zagranicą, emigracji i ekspansji polskiej, jako też krajów i okolic, w których znajdują się szkoły, będące przedmiotem opieki;
   e) przedstawienia amatorskie i t. p. imprezy w szkołach krajowych na rzecz szkół zagranicznych;
   f) rozpisywanie przez szkoły lub klasy szkół krajowych konkursów dla uczniów szkół lub klas zagranicznych na oznaczony temat propagandowy;
   g) uzupełnianie pomocy szkolnych szkół zagranicznych;
   h) wzajemne odwiedzanie się wycieczek szkolnych, jako też przyjmowanie na okres wakacyjny przez szkoły lub rodziny uczniów odnośnych szkół zagranicznych wzgl. krajowych;
   i) przesyłanie pism szkolnych i wciąganie młodzieży z zagranicy do współpracy w ich redagowaniu.

II. Organizacja akcji.

2. Centralą ogniskującą poczynania szkół, jest Sekcja Szkolna (Podsekcja Opieki) Komitetu Wychowania Narodowego Młodzieży Polskiej z Zagranicy przy Radzie Organizacyjnej Polaków z Zagranicy.

Centrala ta:

a) ustala zasadnicze wytyczne akcji opieki, pozostając w ścisłym porozumieniu z poszczególnemi szkołami i ich nauczycielstwem;
b) inicjuje podjęcie akcji w poszczególnych szkołach krajowych i ułatwia dobór szkoły zagranicznej, podlegającej opiece;
c) uzgadnia akcję tych szkół z analogiczną działalnością poszczególnych organizacyj i instytucyj społecznych;
d) ustala perjodyczne programy akcji i komunikuje je szkołom;
e) na podstawie sprawozdań z poszczególnych szkół — ustala wyniki akcji i komunikuje je szkołom i zainteresowanym instytucjom;
f) pozostaje za pośrednictwem Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy w kontakcie z organizacjami nauczycielskiemi i poszczególnymi nauczycielami zagranicą, celem harmonizowania akcji krajowej z akcją szkół polskich zagranicą;
g) zwołuje, za zgodą władz szkolnych, międzyszkolne zebrania uczniowskie.

3. Organem doradczym Sekcji są ogólno-krajowe i terenowe konferencje kuratorów Komitetów Szkolnych (p. pkt. 4), zwoływane przez Sekcję w miarę potrzeby.

4. Na terenie poszczególnych szkół krajowych akcję ogniskują i prowadzą Komitety Szkolne Przyjaciół Szkoły Polskiej w . . . . . (nazwa szkoły i miejscowość, w której się znajduje), złożone z 8—10 uczniów lub uczenic, z wyznaczonym przez Dyrekcję Szkoły nauczycielem jako kuratorem. Kuratorami wyznaczani będą nauczyciele, posiadający specjalne zamiłowanie do pracy społecznej i zrozumienie zagadnień Polonji Zagranicznej, przyczem pożądane jest, by byli to nauczyciele geografji.

5. Komitety szkolne prowadzą akcję, opierając się przedewszystkiem na inicjatywie własnej oraz nauczycielstwa i młodzieży odnośnej szkoły, następnie zaś wykorzystując programy akcji, przesyłane Komitetom przez Centralę w okresach co najmniej półrocznych. W akcji należy unikać momentu pomocy finansowej, a ewent. dochodom nadać charakter raczej pomocy rzeczowej.

6. Z akcji na terenie szkoły Komitety przesyłają Centrali sprawozdania co pół roku. Centrala sprawozdania te opracowuje i rozsyła je w formie biuletynów szkołom i instytucjom zainteresowanym.

7. Jeżeli na terenie jakiejś szkoły prowadzona jest już analogiczna akcja przez organizację harcerską, wówczas w drodze porozumienia się z osobami, prowadzącemi tę akcję, zostanie ona rozgraniczona w ten sposób, że akcja harcerska obejmie opiekę nad drużyną harceską odnośnej szkoły zagranicznej, zaś akcja szkolna — nad całokształtem pozostałego życia tej szkoły.

Prowadzona na terenie danej szkoły akcja innych instytucyj lub organizacyj (Czerwony Krzyż, Straż Przednia itp.) zostanie uzgodniona w drodze osobnego porozumienia na zasadzie specjalnych wskazówek Sekcji szkolnej K. W. N. M. P. z Z., działającej w porozumieniu z władzami centralnemi odnośnych organizacyj.

III. Przepisy wykonawcze.

8. Akcja zostanie wprowadzona w życie od początku roku szkolnego r. 1933/34 i obejmie przedewszystkiem pierwsze klasy szkół średnich i szóste oddziały szkół powszechnych na terenie Warszawy, jak również niektóre szkoły z poza Warszawy. Na dalsze szkoły, klasy i oddziały na terenie całej Polski akcja będzie rozciągana stopniowo, w miarę postępów akcji początkowej.

9. Akcja w r. 1933/34 zostanie połączona z pracą nad zorganizowaniem w związku z II Światowym Zjazdem Polaków osobnej wystawy szkolnej, ilustrującej akcję opieki.

10. Przydziału poszczególnych szkół zagranicznych poszczególnym szkołom krajowym dokonuje Sekcja Szkolna K. W. N. M. P. z Z., uwzględniając w pierwszym rzędzie kontakty już nawiązane i prowadzone, następnie zaś wytyczne, zawarte w planie zasadniczym, uzgodnionym z Radą Organizacyjną Polaków z Zagranicy.

O współdziałanie młodzieży szkolnej w Polsce z młodzieżą w szkołach polskich zagranicą.

Ministerstwo W. R. i O. P. podało do wiadomości okólnikiem z dnia 19 września 1933 r. I. Pol.-3009/33, że utworzony w roku ubiegłym pod przewodnictwem dyrektora gimnazjum im. Batorego w Warszawie p. Wiktora Ambroziewicza Komitet Wychowania Narodowego Młodzieży Polskiej z Zagranicy przystąpił do zorganizowania akcji współdziałania młodzieży szkolnej w Polsce z młodzieżą w szkołach polskich zagranicą.

Jako zapoczątkowanie tej akcji został wydany „Regulamin akcji opieki szkół krajowych nad szkołami polskiemi zagranicą“.

Zawiadamiając o tej akcji, Kuratorjum zachęca Dyrekcje i Nauczycielstwo do poparcia jej na terenie szkół Okręgu Szkolnego Łuckiego. Powyżej podaje się do wiadomości regulamin. (Nr. II-16275/33).

Mapa Fizyczna województwa wołyńskiego.

Zarząd Wołyńskiego Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego wydał mapę fizyczną województwa wołyńskiego. Cena mapy w księgarniach wynosi: niepodklejona 5 zł., podklejona 9 zł. Dla członków Związku N. P., zamawiających mapę bezpośrednio w Zarządzie Woł. Z. N. P. (Równe, skrytka pocztowa 228), cena mapy tej wyniesie: niepodklejona 3.50 zł., podklejona 7.50 zł., dla niečłonków, zamawiających bezpośrednio w Zarządzie W. O. Z. N. P. koszt mapy wyniesie: niepodklejona 4 zł., podklejona 8 zł. Wysyłka mapy uskuteczniona będzie po wpłaceniu na konto w P. K. O. Nr. 81.598 odnośnej kwoty wraz z kosztami przesyłki w wysokości 60 gr. od każdej mapy. Mapa została opracowana i wydana bardzo starannie, a nauczycielstwu w pracy może oddać cenne usługi.

Podział rejonów wizytacyjnych.

Podaję do wiadomości podział rejonów wizytacyjnych dla szkół powszechnych tutejszego Okręgu na rok 1933/34:

1. P. o. Naczelnik Wydziału — Stefan Bąbiński — pow. Luboml, Równe i Zdołbunów,

2. Okręgowy Wizytator Szkół — Wacław Płużański — pow. Dubno, Horochów, Krzemieniec i Włodzimierz,

3. P. o. Okręgowy Wizytator Szkół — Adolf Schön — pow. Kowel, Kostopol, Łuck i Sarny.

W sprawie „Szkoły Junaka“.

Kuratorjum zwraca uwagę na podręcznik P. W. i W. F. „Szkoła Junaka“, wydany w czterech częściach: „Strzelectwo“, „Walka“, „Wychowanie Fizyczne“ i „Służba“.

Broszurowany komplet w czterech częściach kosztuje zł. 10.—
Komplet oprawny w płótno w dwu tomach zł. 15.—
i oprawny w płótno w 3-ch tomach łącznie ze zbiorem piosenek junackich zł. 20.—

Ze względu na to, że „Szkoła Junaka“, omawiając starannie i szczegółowo organizację i metody pracy P. W. i W. F., może

stanowić nader cenną pomoc dla nauczycieli, prowadzących te działy wyszkolenia, należy zaopatrzyć bibljoteki szkół średnich we wspomniany podręcznik.

Byłoby również wskazane, aby Nauczycielstwo i starsza młodzież szkolna zainteresowała się „Szkołą Junaka".

Administracja podręcznika zgodziła się na udzielenie spłaty dla młodzieży szkolnej w pięciu ratach miesięcznych. Zamówienia należy kierować pod adresem Administracji podręcznika P. W. i W. F. Warszawa, ul. Wilcza Nr. 32 m. 14. Konto czekowe P. K. O. Administracji Nr. 27272.

WYKAZ

złożonych kwot na budowę Szkoły im. Legjonów w Kostjuchnówce.

	Saldo podane w dz. u. k. Nr. 7 z 1933.	7.978 zł 35 gr
1.	Sklepik Szkolny w Myślinach, pow. Horochów	14 „ 78 „
2.	Szkoła Powszechna w Srebnie	1 „ 50 „
3.	„ „ w Granówce	2 „ 50 „
4.	„ „ w Zemliczach	2 „ 10 „
5.	„ „ w Zofjówce cz. II	1 „ 50 „
6.	Twardowski Maksymiljan — Aleksandrja	7 „ 50 „
7.	Szkoła Powszechna w Wielimczu	1 „ — „
8.	„ „ w Horyńgrodzie	1 „ — „
9.	Aleksandrowicz Bazyli w Woskodawach	1 „ 10 „
10.	Szkoła Powszechna w Milatynie	3 „ 05 „
11.	„ „ w Raczynie, pow. Horochów	1 „ 66 „
12.	„ „ w Konstantynowie, pow. Równe	2 „ 20 „
13.	„ „ w Pańskiej Dolinie, pow. Dubno	3 „ 20 „
14.	Bakinowski Rom. — Wierzyca	1 „ — „
15.	Firewicz Jan — Równe	20 „ — „
16.	Szkoła Powszechna w Makotertach, pow. Równe	1 „ 30 „
17.	„ „ w Unickich Budkach, pow. Łuck	1 „ 50 „
18.	„ „ w Woronowię, pow. Równe	1 „ 25 „
19.	„ „ w Orżewie	3 „ 04 „
20.	Kurs Wak. Wych. Fizyczn. w Łucku	50 „ — „
21.	Sp. uczn. „Jedność“ — Zdołbica	8 „ 46 „
22.	Gimnazjum Państwowe w Łucku	400 „ — „
23.	Szkoła Powszechna w Majdanie Mokwińskim	1 „ 50 „
24.	„ „ w Kozinie, pow. Dubno	7 „ 70 „
25.	Gimnazjum Ukraińskie — Równe	8 „ 45 „
26.	Szkoła Powszechna w Klewaniu-Osadzie	1 „ 80 „
27.	„ „ w Hołyszowie	2 „ — „
28.	„ „ im. Kościuszki w Derażnem	12 „ 10 „
29.	Inspektor Szkolny — Zdołbunów	72 „ 10 „
30.	Szkoła Powszechna w Grabowie, pow. Równe	1 „ 75 „
31.	Zaw. Żeńska Szkoła Z. P. O. K. — Równe	76 „ 26 „
	Razem . .	8.691 zł 55 gr

WYDAWNICTWA POLECONE.

Bukwar, Persza Knyżeczka dla wseludnych szkił.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 15 września 1933 r. Nr. I. Pr-3203/33 zatwierdziło książki p. t. *Bukwar, Persza Knyżeczka dla wseludnych szkił,* Lwiw 1933 r. Nakładom Deržawnoho Wydawnyctwa Szkilnych Knyżok; *Druha Knyżeczka dla Wseludnych szkił,* Lwiw 1933 r. Nakładom Deržawnoho Wydawnyctwa Szkilnych Knyżok — do użytku szkolnego jako podręczniki języka ukraińskiego dla I i II klasy szkół powszechnych.

RUCH SŁUŻBOWY.

Władze Szkolne I. Instancji.

P. Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 7. VIII. 1933 r. Nr. BP-5602/33 przeniósł z urzędu dla dobra służby z dniem 16 sierpnia 1933 r. *p. Władysława Chmielowca*, prowizorycznego Zastępcę Inspektora Szkolnego w Krzemieńcu na równorzędne stanowisko do Kostopola.

Kurator Okręgu Szkolnego Łuckiego powierzył z dniem 18 sierpnia 1933 r. *p. Władysławowi Chmielowcowi*, zastępcy Inspektora Szkolnego w Kostopolu, obowiązki Inspektora Szkolnego w Kostopolu.

P. Roman Niklewicz, nauczyciel Gimnazjum Państwowego im. J. Słowackiego w Kowlu, został przez P. Ministra W. R. i O. P. zamianowany prowizorycznym Zastępcą Inspektora Szkolnego w Kostopolu z dniem 16 sierpnia 1933 r.

P. Józef Dominik, nauczyciel Gimnazjum Państwowego im. M. Konopnickiej w Ostrogu n/Horyniem, został przez P. Ministra W. R. i O. P. zamianowany prowizorycznym Zastępcą Inspektora Szkolnego w Horochowie z dniem 16 sierpnia 1933 r.

P. Wincenty Kurek, został z dniem 18 sierpnia 1933 r. odwołany ze stanowiska p. o. zastępcy Inspektora Szkolnego w Kostopolu i przywrócony na poprzednio zajmowane stanowisko.

Szkolnictwo Średnie Ogólnokształcące.

Mianowania:

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Do szkoły — Nazwa zakładu	Do szkoły — Miejscowość
			Gimn. państwowe im:	
1	Tymosz Jan	16. IX. 33	St. Konarskiego	Dubno
2	Nigborowicz Władysław	„	J. Słowackiego	Kowel
3	Baj-Trylowski Marjan	„	St. Konarskiego	Dubno
4	Polańska Ida	„	„ „	„

L. p.	Nazwisko i mię	Z dniem	Do szkoły	
			Nazwa zakładu	Miejscowość
			Gimn. państwowe im.:	
5	Wróblewska Teodora	16. IX. 33	St. Konarskiego	Dubno
6	Cywińska Paulina	„	T. Kościuszki	Równe
7	Wojniczówna Ewa	„	„ „	Łuck
8	Reiter Jan	„	J. Słowackiego	Kowel
9	Kordowska Irena	„	M. Konopnickiej	Ostróg
10	Żytyński Włodzimierz	1. IX. 33	T. Kościuszki	Łuck (filja w w Horochowie)
11	Jędryszka Mikołaj	„	„ „	Równe
12	Miłoszeńska Marja	„	„ „	Łuck
13	Inż. Wysocki Michał	„	„ „	Równe
14	Wajlandówna Janina	„	„ „	Łuck
15	Sikora Kazimierz	„	„ „	„
16	Śliwiński Maksymiljan	„	H. Sienkiewicza	Sarny
17	Fruchterówna Irena	„	T. Kościuszki	Łuck
18	Kasprzycki Marjan	„	„ „	Równe
19	Keckówna Janina	„	„ „	Łuck
20	Chrzanowska Jadwiga	„	„ „	Równe

Przeniesieni:

P. Stanisław Kempf-Sokorski, profesor Państwowego Gimnazjum im. T. Czackiego w Krzemieńcu, przeniesiony z dniem 1. IX. 1933 r. na równorzędne stanowisko do Gimnazjum Państwowego im. T. Kościuszki w Równem, z dalszem zachowaniem pełnienia obowiązków Okręgowego Wizytatora Szkół Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego w Równem.

P. Helena-Marja Zajdlerowa, nauczycielka Gimnazjum Państwowego im. St. Czarnieckiego w Chełmie Lubelskim, przeniesiona na równorzędne stanowisko do Gimnazjum Państwowego im. T. Kościuszki w Równem z dniem 16. VIII. 1933 r.

P. Zenon Betaner, nauczyciel Gimnazjum Państwowego im. M. Konopnickiej w Ostrogu n/H., przeniesiony na równorzędne stanowisko do Gimnazjum Państwowego im. St. Konarskiego w Dubnie z dniem 16. VIII. 1933 r.

Unieważniono nominację:

P. Kurczyńskiej Zofji, zamianowanej na stanowisko nauczycielki Gimnazjum Państwowego im. M. Konopnickiej w Ostrogu n/H., (Dz. Urz. K. O. S. Łuck, Nr. 7 str. 266 z 1933 r.).

Zmarł:

dnia 16. IX. 1933 r. *Władysław Harhala,* nauczyciel Gimnazjum Państwowego im. J. Słowackiego w Kowlu.

Szkolnictwo Zawodowe.

P. Inż. Bohdan Szychulski, tymczasowy nauczyciel Publicznej Ludowej Szkoły Rolniczej w Wiśniowcu, pow. krzemienieckiego, został zwolniony ze służby z dniem 30 listopada 1933 r.

Szkolnictwo powszechne.

Mianowania:

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Do szkoły		
			stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Zaremba Ignacy	16. VIII. 33	1-kl.	Nadczyce	Dubno
2	Polańska Ida	"	7-kl.	Radziwiłłów	"
3	Berłacka Zina	"	3-kl.	Demidówka	"
4	Cybulski Marjan	"	1-kl.	Trościaniec	"
5	Nikiel Antoni	"	3 kl.	Kniahinin	"
6	Dworzak Józef	"	1-kl.	Horodyszcze	"
7	Steciuk Analotjusz	"	"	Piełuszków	"
8	Lewandowski Stanisław	"	"	Nowiny Dobrat.	"
9	Tymosz Jan	1. IX. 33	7-kl. Nr. 1	Dubno	"
10	Gust Artur	16. VIII. 33	1-kl.	Wysokie	Horochów
11	Krzywdziński Józef	1. IX. 33	3-kl.	Zygmuntów	"
12	Kiszka Stanisław	16. VIII. 33	1-kl.	Koziarnik	Kostopol
13	Pudełkówna Franciszka	"	"	Jezierce	"
14	Mazur Antoni	"	"	Biczal	"
15	Gawrońska Janina	"	7-kl. Nr. 3	Włodzimierz	Włodzimierz
16	Kamiński Franciszek	"	3-kl.	Olesk	"
17	Łuczyszyn Andrzej	"	1-kl.	Kołonna	"

Zwolnieni na własną prośbę:

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Ze szkoły		
			stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Angiłowiczówna Sara	31. VIII. 33	7-kl.	Kozin	Dubno

Zwolnieni z urzędu:

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Kozakowa Bronisława	30. XI. 33	3-kl.	Dobrowódka	Dubno
2	Babijowa Władysława Stefanja	"	4-kl.	Fusów	Horochów
3	Typiakówna Bronisława	31. VIII. 33	7-kl. Nr. 1	Łuck	Łuck

Zwolnieni dyscyplinarnie:

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	Ze szkoły		
			stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Jastrzębski Józef	14. VIII. 33	1-kl.	Majdan Pustomycki	Równe

Przeniesieni w stan spoczynku:

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Sjudak Michał	31. X. 33	4-kl.	Rozważ	Zdołbunów

Przeniesieni w stan nieczynny:

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Mroczkowska Stanisława	13. VIII. 33		Przetoki	Łuck

Przeniesieni w stan pozasłużbowy:

L. p.	Nazwisko i imię	Z dniem	stop. organ.	miejscowość	powiat
1	Tatarowa Eugenja	15. VIII. 33	7-kl.	Werba	Włodzimierz
2	Bożkowa Stanisława	1. IX. 33	1-kl.	Kuty	Horochów

Przeniesieni na własną prośbę:

L. p.	Nazwisko i imię	Od dnia	Ze szkoły: stop. organ.	Ze szkoły: miejscowość	Ze szkoły: powiat	Do szkoły: stop. organ.	Do szkoły: miejscowość	Do szkoły: powiat
1	Zając Bolesław	1. VIII. 33	1-kl.	Zasławie	Horochów	2-kl.	Nowy Zachorów	Horochów
2	Kurzejewska Helena	„	2-kl.	Nowy Zachorów	„	„	Janówka	„
3	Bajorkówna Helena	„	„	Janówka	„	1-kl.	Lipa	„
4	Pietraszewska Klara Helena	„	1-kl.	Lipa	„	„	Strzelcze	„
5	Parachoniakówna Danuta	„	„	Strzelcze	„		Zastawie	„
6	Kowalczukowa Michalina	„	„	Chołopecze	„	2-kl.	Pustomyty	„
7	Sarutówna Natalja	„	2-kl.	Pustomyty	„	3-kl.	Pieczychwosty	„
8	Zającowa Janina	„	3-kl.	Pieczychwosty	„	2-kl.	Nowy Zachorów	„
9	Pełeńska Stanisława	„	2-kl.	Nowy Zachorów	„	„	Woronczyn	„
10	Godziszewska Helena	„	„	Woronczyn	„	1-kl.	Korytnica	„
11	Fussek Jan	„	1-kl.	Korytnica	„	„	Łobaczówka	„
12	Babijowa Jadwiga	„	„	os. Łobaczówka	„	„	Nowosiółki	„
13	Bujnowski Józef	„	„	Nowosiółki	„	„	Chołoniów	„
14	Zmorzyńska Genowefa	„	2-kl.	Koniuchy	„	„	Chołopecze	„
15	Magierówna Marja	16. IX. 33	3 kl.	Wierzbowiec	Krzemieniec	7-kl. Nr. 8	Świętochłowice	Świętochłowice
16	Zajączkowska Janina	„	1-kl.	Studzianka	Dubno	4-kl.	Kupiczów	Kowel
17	Wenderlichowa Stanisława	„	4-kl.	Kupierów	Kowel	1-kl.	Studzianka	Dubno
18	Szczęśniak Aleksander	16. VIII. 33	7-kl. męsk.	Kostopol	Kostopol	„	Maszcza	Kostopol
19	Olszewska Zuzanna	1. VIII. 33	1-kl.	Jezierce	„	„	Lubasza Mała	„
20	Jachimowiczowa Aniela	„	„	Kniażsioło	„	2-kl.	Stydyń Wielki	„
21	Reszytyłowicz Stefanja	„	2-kl.	Stydyń Wielki	„	1-kl.	Kniażsioło	„
22	Koziołkowa Otylja	16. VIII. 33	1-kl.	Zalesie	„	„	Lipniki	„
23	Koziołek Józef	„	„	Lipniki	„	„	Zalesie	„
24	Madeyska Janina	„	7-kl.	Hołubne	„	2-kl.	Hołowin	„
25	Stanisławski Djonizy	„	2-kl.	Gurów	Włodzimierz	4-kl.	Swojczów	Włodzimierz
26	Piasecka Marja	„	1-kl.	Marjanówka	„	2-kl.	Owadno	„
27	Waćkowska Stefanja	„	„	Karczunek	„	1-kl.	Trościanka	„
28	Waćkowski Franciszek	„	„	Trościanka	„	„	Karczunek	„
29	Srokowska Stefanja	1. IX. 33	„	Suchodoły	„	„	Nowosiółki	„
30	Dutkowska Janina	16. VIII. 33	3-kl.	Litowież	„	2 kl.	Chmielów	„
31	Skałbania Stefan	„	3-kl.	Olesko	„	„	Przewały	„

L. p.	Nazwisko i imię	Od dnia	Ze szkoły			Do szkoły		
			stop. organ.	miejscowość	powiat	stop. organ.	miejscowość	powiat
32	Ujdakówna Natalja	1. IX. 33	1-kl.	Kołonna	Włodzimierz	1-kl.	Suchodoły	Włodzimierz
33	Maciejewska Bronisława	1. VIII 33	„	Biczal	Kostopol	„	Anielówka	Kostopol
34	Turecki Alfred	16. VIII. 33	2-kl.	Moszczanica	Zdołbunów	„	Czerniachów	Zdołbunów
35	Jarocka Janina	„	1-kl.	Czerniachów	„	„	Hucisko	„
36	Werpechowska Elżbieta	„	4 kl.	Międzyrzecz	„	7 kl. Nr. 1	Mizocz	„
37	Michalikówna Stefanja	„	7-kl. Nr. 1	Mizocz	„	4-kl.	Międzyrzecz	„
38	Papaszyka Leon	16. IX. 33	„	Ostróg	„	6 kl.	Chorów	„
39	Frank Stanisław	„	6-kl.	Chorów	„	4-kl.	Wierzchów	„
40	Burmistrówna Halina	1. VIII. 33	1-kl.	Toczewiki	„	„	Białoszów	„
41	Tymczyszynówna Irena	„	4 kl.	Białoszów	„	1-kl.	Toczeriki	„

Przydzieleni do publ. szkół powszechnych.

L. p.	Nazwisko i imię	Nauczyciel Gimn. Państw.	Przydzielony do publ. szkoły powszechnej		Powiat	z dniem
			stopień org.	miejscowość		
1	Tymosz Jan	Dubno	7 kl.	Dubno	Dubno	16. IX. 33
2	Baj-Trylowski Marjan Tadeusz	„	„	Szumsk	Krzemieniec	„
3	Polańska Ida	„	„	Radziwiłłów	Dubno	„
4	Wróblewska Teodora	„	„	Dubno	„	„
5	Nigborowicz Władysław	Kowel	„	Jagodzin-Rymacze	Luboml	„
6	Wojniczówna Ewa	Łuck	„	Łuck	Łuck	„
7	Cywińska Paulina	Równe	„	Równe	Równe	„
8	Miłoszeńska Marja	Łuck	„	Horochów	Horochów	„
9	Inż. Wysocki Michał	Równe	„	Kostopol	Kostopol	„
10	Wajlandówna Janina Melanja	Łuck	„	Łuck	Łuck	„
11	Sikora Kazimierz Karol	„	„	„	„	„
12	Śliwiński Maksymiljan Stanisław	Sarny	„	Rokitno	Sarny	„
13	Fruchterówna Irena Marja	Łuck	„	Ołyka	Łuck	„
14	Keckówna Janina Wanda	„	„	Horochów	Horochów	„

Kurator Okręgu Szkolnego Łuckiego powołał na instruktorów oświaty pozaszkolnej na czas od dnia 1. IX. 1933 r. do 19. VIII. 1934 r.:

1. w powiecie dubieńskim — p. Andrzeja Kowalskiego,
2. „ „ horochowskim — p. Jana Karakulskiego,
3. „ „ kostopolskim — p. Józefa Taluka,
4. „ „ kowelskim — p. Franciszka Burczaniaka,
5. „ „ krzemienieckim — p. Konstantego Ejsmunda,
6. „ „ lubomelskim — p. Piotra Bieńka,
7. „ „ łuckim — p. Stanisława Maniaka,
8. „ „ rówieńskim i zdołbunowskim — p. Franciszka Łyska,
9. „ „ sarneńskim — p. Jana Kochańczyka,

na czas od dnia 1. IX. 1933 r. do odwołania:

10. w powiecie włodzimierskim — p. Tadeusza Piotrowskiego,

na okręgowego instruktora chórów

na czas od 1. IX. 1933 r. do dnia 19. VIII. 1934 r. p. Jerzego Cechmistruka.

Cofnięto dekret przeniesienia:

Daszkiewicza Aleksego, ze stanowiska naucz. 2-kl. publ. szk. powszechnej w Stąpnie, do 1-kl. publ. szk. powsz. w Derewiańczach pow. zdołbunowskiego (Dz. Urz. K. O. S. Ł. Nr. 7, str. 270 z 1933).

Anulowano dekret zwolnienia:

Lazurko Leona, nauczyciela publicznej szkoły powszechnej w Buszczy, pow. zdołbunowskiego.

KOMUNIKAT
Państwowej Centralnej Bibljoteki Pedagogicznej.

Nabytki Bibljoteki w dziale wychowania fizycznego.

Aleksandrowicz, A. Z. Sport żeglarski. Lwów, 1930. Zakł. im. Ossolińskich.

Baran, P. Lekka atletyka. Wyd. 3. Lwów, 1933. Zakł. im. Ossolińskich.

Bertram, A. Gimnastyka domowa. Warszawa, (1928). „Start".

Bętkowski, T. Chirurgja ćwiczeń fizycznych i sportu. Lwów, 1931. Zakład im. Ossolińskich.

Björksten, E. Gimnastyka kobiet. Cz. I. Kraków, 1929.

(Budowa) — Budowa terenów i urządzeń sportowych. Praca zbiorowa. W-wa, 1928. Gł. Księgarnia Wojskowa.

Decroly i Monchamp. Gry wychowawcze jako środek wdrożenia dziecka do czynności umysłowych i wychowawczych. W-wa, 1931. Nasza Księgarnia.

Dybowski, W. Badania zdolności fizycznej dla celów wychowania fizycznego i sportu. Lwów, 1928. Zakł. im. Ossolińskich.

Eliott-Lynn, Z. C. Lekka atletyka dla kobiet i dziewcząt. Lwów, 1926. Zakład im. Ossolińskich.

Gebethnerówna, J. Filipowicz, A., Majkowski, J. Gimnastyka metodyczna dla szkół. Wyd. 2. W-wa, b. r. Gebethner i Wolff.

Germanówna, M. Gimnastyka w szkole powszechnej. Lwów, 1921. Jakubowski.

Germanówna, M. Gry, zabawy oraz ćwiczenia na boisku w szkole powszechnej. Lwów, 1923. Jakubowski.

Heinrich, A. Szlaki wodne Polski. Oficjalny przewodnik Polskiego Związku kajakowców. W-wa, 1932. Gł. Księgarnia Wojskowa.

(Instrukcja) — Instrukcja przysposobienia ogólno-wojskowego kobiet. W-wa, 1933. P. U. W. F. i P. W.

(Instrukcja) — Instrukcja wychowania fizycznego z atlasem. W-wa 1931. M. S. Wojsk.

Jabłoński, O. Budowa dwuosobowego kajaka harcerskiego typu „H". W-wa, 1933. Gł. Księg. Wojskowa.

Karpowicz, St. Zabawy i gry jako czynnik wychowawczy. W-wa, 1905 Księgarnia Naukowa.

Kuchar, W. i Stahl, Z. Tennis. Wyd .2. Lwów, 1931. Zakł. im. Ossolińskich.

Laskowski, K. Boks. W-wa, 1932. Gł. Księgarnia Wojskowa.

Lipawski, M. Sport kajakowy. Lwów, 1930. Bardach.

Mierzejewski, Cz., Baran, J., Humen, W. Zasady nauczania lekkiej atletyki. W-wa, 1931. Gł. Księgarnia Wojskowa.

Olędzki, W. i Żelazowski, Ł. Wychowanie fizyczne w obozach letnich W-wa, 1932. Gł. Księgarnia Wojskowa.

Osmolski, W. Zaniedbane drogi wychowawcze. Zagadnienia wychowania fizycznego. Warszawa, 1928.

Piasecki, E. Dzieje wychowania fizycznego. Wyd. 2. Lwów, 1929. Zakł. im. Ossolińskich.

Piasecki, E. Zabawy i gry ruchowe dzieci i młodzieży. Wyd. 3. Lwów, 1922. Księgarnia Polska.

Piasecki, E. Zarys teorji wychowania fizycznego. Cz. I, II. Lwów, 1931. Zakład im. Ossolińskich.

(Regulamin) — Regulamin państwowej odznaki sportowej. W-wa, 1932 Gł. Księgarnia Wojskowa.

Reicher, E. O działaniu ćwiczeń cielesnych na ustrój ludzi zdrowych i chorych. Warszawa, 1932. P. U. W. F.

Rembowski, Cz. Gry i zabawy zespołowe w świetlicy. W-wa, 1933. Instytut Oświaty Dorosłych.

Rosenberg, D. Teoretyczne podstawy ćwiczeń cielesnych dla kobiet ze szczególnem uwzględnieniem gimnastyki Bertram. W-wa, 1931.

Sikorski, W. Gimnastyka. Podręcznik metodyczny. Cz. I, II. Lwów, 1928/30 Zakł. im. Ossolińskich.

Skierczyński, M. i Krawczykowski, F. Zabawy i gry ruchowe W-wa, 1932. Nasza Księgarnia.

Szretterowa, N. Gra ruchowa jako środek wychowawczy. W-wa, 1933. „Bluszcz".

Szwykowski, Z. Żeglarz śródlądowy. W-wa, 1933. Gł. Księg. Wojskowa.

Śliwiński, W. J. Narodówka (W dwa ognie). Prawidła gier drużynowych. Łódź, 1932.

Törngren, L. M. Podręcznik gimnastyki. Lwów, 1926. Książnica-Atlas.

Zaleski, A. i Semadeni, T. Pływanie. Podręcznik techniki. Lwów, 1928. Zakł. im. Ossolińskich.

Zarychta, A. Łuk i łucznictwo (Studjum). W-wa, 1933. Zw. Strzelecki.

Zarychta, A. Rycerski sport. Podręcznik łucznika. W-wa, 1928.

Ziętkiewcz, W. Jazda na nartach. W-wa, 1930. Gł. Księgarnia Wojskowa.

Nabytki Bibljoteki w dziale harcerstwa.

Baden-Powell, O. Harcerskie wychowanie dziewcząt. W-wa, 1922. „Ster".

Baden-Powell, R. Wskazówki dla skautmistrzów. W-wa, 1933. Harc. Biuro Wyd.

Giertych, J. My, nowe pokolenie! W-wa, 1929. „Ossolineum".

Glass, H. Gawędy z drużynowym. W-wa, 1923. Książnica Harcerstwa.

Glass, H. Książeczka harcerza. Wyd. 2. W-wa, 1921. Książnica Harcerstwa.

Grażyński, M. Gawędy i przemówienia harcerskie. Rok 1926—1932. Katowice, 1933. „Na tropie".

(Gromada) — Jak zorganizować gromadę zuchów? Katowice, 1933. „Na tropie".

(Kodeks) — Harcerski kodeks honorowy. Poznań, 1925. Księgarnia Św. Wojciecha.

Lutosławski, K. X. Czuj duch! Szesnaście gawęd... Wyd. 3. W-wa, b. r. Gebethner i Wolff.

Muszalski, E. Wielkie wycieczki harcersko-krajoznawcze (Obozy wędrowne). Wyd. 2. W-wa, 1922. Książnica Harcerstwa.

(Organizacja) — Organizacja harcerskich drużyn żeglarskich. W-wa, 1933. Gł. Księgarnia Wojskowa.

Pawełek, A. Gawędy instruktorskie. Wyd. 3. W-wa, 1921.

Philipps E. R. System zastępowy... opracował Stanisław Sedlaczek. Wyd. 2. W-wa, 1931.

Piasecki E. i Schreiber, M. Harce młodzieży polskiej. Wyd. 3. Lwów, 1920. Książnica Polska.

Sieroszewski, Wł. Wczoraj i jutro polskiego harcerstwa. (W-wa, 1930. „Zrąb").

Stojanowski, K. Zarys metodyki prawa harcerskiego. Poznań, 1928. Krakowiecki.

Szczygieł, Wł. Harcerskie obozy nauczycielskie. Kraków, 1931.

Śliwiński, W. J. Sygnalizacja. Podręcznik dla harcerzy. Poznań, 1921. Księgarnia Św. Wojciecha.

Trylski, Z. Obozy. Uwagi dla kierowników obozów harcerskich. W-wa, 1933. Gł. Księgarnia Wojskowa.

Woroniecki, J. O. Gawęda o gawędzeniu. Poznań, 1933. Księgarnia Św. Wojciecha.

Wyrobek, Z. Harcerz w polu. Wyd. 2. Lwów, 1932. Zakł. im. Ossolińskich.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

ALFRED JANISZEWSKI
Równe.

Szkoły Zawodowe Dokształcające.

Sieć szkół rzemieślniczych w Polsce jest bardzo nierównomierna; zjawisko to tłumaczy się różnicą poglądów na sprawy nauki rzemiosła. Na zachodzie prawie niema szkół rzemieślniczych, w Małopolsce jest ich więcej, a w województwach centralnych i wschodnich najwięcej. W tych częściach Okręgu gdzie mniej jest szkół rzemieślniczych rozwinęły się szkoły dokształcające.

Wśród rzemieślników na zachodzie (b. zaboru niemieckiego i austrjackiego) dominował pogląd, że więcej korzyści przyniesie nauka rzemiosła w warsztacie i szkole dokształcającej, niż w szkole rzemieślniczej. Wartość jednak nauki rzemiosła w warsztacie i szkole dokształcającej w dużej mierze zależy od stopnia inteligencji majstra-nauczyciela zawodu i organizacji warsztatu, która w wielu wypadkach nie stoi na wysokości zadania. Co jest lepsze, czy nauka rzemiosła w szkole rzemieślniczej, czy w warsztacie i szkole dokształcającej, trudno przewidzieć. Czechosłowacja, budując swoje szkolnictwo zawodowe zerwała z dotychczasową tradycją, organizując szkoły rzemieślnicze. Obecnie rzemieślnik czeski kształci się prawie wyłącznie w szkole rzemieślniczej a nie w terminie i szkole dokształcającej.

O tem, aby całą Polskę w obecnych warunkach pokryć siecią szkół rzemieślniczych nie możemy nawet marzyć, biorąc pod uwagę koszt utrzymania szkół rzemieślniczych. Pozostaje zatem zwrócić uwagę na sprawę dokształcania terminatorów i robotników w szkołach dokształcających, a to w celu podniesienia poziomu rzemiosła, inteligencji i poziomu wychowania naszego rzemieślnika.

Do szkół dokształcających w zasadzie przyjmowana jest młodzież z ukończoną co najmniej IV klasą publicznej 7-mio klasowej szkoły powszechnej. Dla młodzieży o mniejszem przygotowaniu są organizowane klasy przygotowawcze. Zasadniczo

okres nauki trwa 3 lata podzielony na 3 klasy. W poszczególnych wypadkach mogą być otwierane klasy przygotowawcze względnie dodawane klasy IV.

Okres trzyletni nauki w szkołach dokształcających ma swoje uzasadnienie w tem, że okres nauki zawodu w warsztacie rzemieślniczym trwa średnio 3 lata, a ustawa dotycząca pracy młodocianych z dnia 2 lipca 1924 r. przewiduje okres obowiązkowego dokształcania w ciągu 3 lat (od 15 do 18 roku życia).

Klasy przygotowawcze są zjawiskiem przejściowem i w miarę podnoszenia się przygotowania młodzieży wstępującej do szkoły są likwidowane. Klasy IV mają za zadanie dalsze pogłębianie wiadomości zawodowych. Do tych klas mogłaby uczęszczać młodzież, która ze względu na swoje lepsze przygotowanie została przyjęta za zgodą władz szkolnych na podstawie egzaminu do klasy II-ej i wreszcie młodzież, która mimo, że ukończyła III klasę szkoły dokształcającej, nie osiągnęła wieku lat 18.

Celem zapewnienia w klasach jednakowego poziomu uczniów nowowstępujących do klasy I-ej jak i kończących kurs przygotowawczy poddaje się egzaminowi wstępnemu z zakresu czterech klas 7-mio klasowej szkoły powszechnej z arytmetyki i języka polskiego.

W tych miastach, gdzie znaczna większość młodzieży zgłaszającej się do szkoły posiada przygotowanie odpowiadające ukończeniu więcej niż czterech klas szkoły powszechnej wymaga się od wstępujących na kurs I odpowiednio większego przygotowania. Sprawdzający egzamin wstępny z arytmetyki i języka polskiego ma ustalić stan przygotowania młodzieży z tych przedmiotów. Klasy przygotowawcze w tym wypadku są organizowane dla tych uczniów, którzy nie zdali egzaminu na kurs I.

Tak pomyślana organizacja szkół dokształcających daje gwarancję utrzymania szkół na odpowiednim poziomie.

Szkoły Zawodowe Dokształcające Okręgu Łuckiego mają charakter szkół publicznych, a ich współwłaścicielami są przeważnie magistraty (na 12 szkół 9 utrzymują magistraty, — 3 P. M. S.). Szkoły te są typu mieszanego, koedukacyjne, a nauka w nich odbywa się w godzinach wieczorowych.

Jedną z bolączek szkoły dokształcającej wieczorowej jest przemęczenie uczniów pracą fizyczną w warsztacie, która trwa niemal wszędzie ponad ustawą przewidziane 40 godzin tygodniowo. Czyż można się dziwić, że terminatorzy pracując 10, a czasem i 12 godzin dziennie po przyjściu do szkoły zasypiają, nie słysząc wykładu, który w innych warunkach zainteresowałby ich i utrwalił się w pamięci.

Najwłaściwszem wyjściem z tej sytuacji byłoby przeistoczenie szkół wieczorowych na dzienne. Ta koncepcja napotyka na wiele trudności i organizowanie szkół dokształcających dziennych wymaga wielu prac przygotowawczych i odpowiedniej propagandy wśród rzemieślników miasta Włodzimierza, którzy dokładają wszelkich starań, aby szkołę dzienną uruchomić.

Szkoły dokształcające na Wołyniu rozwijają się bardzo powoli. Poniżej przytoczona statystyka młodzieży zapisanej w ostatnim trzechleciu do szkoły, zobrazuje ich ilość, frekwencję i rozwój.

STATYSTYKA

Szkół Dokształcających Zawodowych O. K. Łuckiego rok 1930/31 — 1932/33.

Miejscowość	Rok	Ilość uczniów
Sarny	30/31	24
	31/32	126
	32/33	340
Włodzimierz	30/31	243
	31/32	244
	32/33	329
Równe	30/31	130
	31/32	198
	32/33	186
Ostróg	30/31	127
	31/32	144
	32/33	154
Dubno	30/31	106
	31/32	184
	32/33	152
Radziwiłłów	30/31	77
	31/32	109
	32/33	140

Miejscowość	Rok	Ilość uczniów
Łuck	30/31	90
	31/32	154
	32/33	130
Kowel	30/31	183
	31/32	100
	32/33	104
Krzemieniec	30/31	122
	31/32	100
	32/33	96
Zdołbunów	30/31	73
	31/32	67
	32/33	81
Kostopol	30/31	34
	31/32	71
	32/33	77
Uściług	30/31	
	31/32	- Zorganizowana w roku 1932/33
	32/33	82

Jak wynika ze statystyki — najlepiej rozwija się szkoła w Sarnach i Włodzimierzu.

Ogólnie biorąc, frekwencja szkół dokształcających w większości wypadków wzrasta, jednak stan liczebny tych szkół jest niezadowalający. Mała frekwencja szkół uniemożliwia segregację młodzieży według zawodu, a zatem i naukę przedmiotów zawodowych w ścisłym tego słowa znaczeniu, ze szkodą dla ucznia i rzemiosła.

Wobec tego, szkoły zmieniły swoje właściwe nastawienie, dokształcając terminatorów i robotników raczej w kierunku obywatelskim i ogólnokształcącym.

Wydaje się nieprawdopodobnem, aby w podanych w statystyce miastach było tak niewielu terminatorów, a zatem i warsztatów rzemieślniczych.

Poniżej zamieszczona statystyka warsztatów zarejestrowanych w roku 1932 utwierdzi nas w przekonaniu, że niewielu majstrów i przedsiębiorców posyła swoich uczniów do szkół zawodowych dokształcających.

STATYSTYKA
zarejestrowanych warsztatów woj. wołyńskiego w roku 1932.

Gmina miejska i wiejska	Ilość zarejestrowanych warszt.
Równe	1492
Łuck	844
Kowel	780
Dubno	717
Ostróg	572
Krzemieniec	569
Włodzimierz	502
Wiśniowiec	432
Beresteczko	343
Kostopol	338
Dąbrowica	335
Radziwiłłów	334
Sarny	291
Luboml	289
Uściług	256
Horochów	251
Berezne	231
Zdołbunów	218
Stepań	195
Włodzimierzec	188
Maciejów	157
Torczyn	148
Mizocz	136
Ołyka	135

Uwaga. W miastach oznaczonych tłustem drukiem są zorganizowane szkoły zawodowe dokształcające.

Porównując zestawienia ilości zarejestrowanych warsztatów i zapisanych uczniów do szkół dokształcających zawodowych dochodzimy do wniosku, że największa ilość uczniów powinna uczęszczać do szkoły dokształcającej w Równem, a nie

w Sarnach, które pod względem ilości zarejestrowanych warsztatów stoi na trzynastem miejscu. Gdyby stosunek ilości warsztatów zarejestrowanych, a zapisanych uczniów do szkół dokształcających był w innych miastach Wołynia taki, jak w Sarnach, frekwencja szkół wzrosłaby poważnie, a poza tem możnaby zwiększyć z 12 do 20—25 szkół dokształcających w Okręgu tem więcej, że statystyka nie objęła warsztatów niezarejestrowanych, biur prywatnych, przedsiębiorstw handlowych i t. p.

Dążyć należałoby, by Szkoły Dokształcające na Wołyniu zjednały sobie zwolenników wśród warstw rzemieślniczych i uznanie wśród uczniów, a wówczas dzięki zwiększonej frekwencji, będzie można rozbudować szkolnictwo zawodowe dokształcające w takim stopniu, aby objęło wszystkich terminatorów zawodu.

A. KOWALSKI
naucz. gimn. państw.
im. T. Kościuszki
w Równem.

Koło matematyczne w szkole — ich cel i organizacja.

(Referat wygłoszony na kursie metodycznym dla nauczycieli matematyki w Równem 1933 r.).

Życie, ulegające szybkim zmianom, wysunęło postulat wychowania nowych pokoleń w ten sposób, by potrafiły dać sobie radę w najrozmaitszych, nie dających się zgóry przewidzieć, warunkach.

Rozmaite nowe systemy pedagogiczne zmierzają do przerobienia współczesnego szkolnictwa przez przystosowanie go do życia, uznając zasadę ekonomji sił i największej wydajności jako hasło i prawo najwyższe.

John Devey (Dżon Diuej) mówi: „Jest z jednej strony dziecko, istota, która się rozwija, z drugiej — pewne idee, i wartości, nabyte przez dojrzałe doświadczenie człowieka dorosłego“.

Wysuwa się na pierwszy plan pogląd, wymagający od każdej jednostki maximum pracy wykonywanej z zamiłowaniem i energją, ale dający też każdej jednostce możność pracy w zawodzie, do którego ma zamiłowanie.

Niemiecki minister oświaty ludowej przeprowadził przez parlament Rzeszy (1931) nowę ustawę, dążącą do urzeczywistnienia powyższych haseł.

Wychodzi on z tego założenia, że pogląd społeczeństwa na zadania szkoły średniej i wyższej jest niezupełnie słuszny. W szkole średniej nie powinno być miejsca dla niezdolnych i leniwych uczniów. *Uniwersytet nie jest dla wszystkich, lecz*

dla wybranych, wybitnie lub w każdym razie wysoko uzdolnionych. Szkoła średnia powinna odegrać rolę sita, przez które w ciągu szeregu lat przesiewana będzie młodzież celem odrzucenia elementów, nie mających prawa do wyższego wykształcenia.

Józef Syska w swojem dziełku p. t. „O traktowaniu uczniów szczególnie uzdolnionych" (rok 1928) wysuwa postulat, by dla uczniów szczególnie uzdolnionych jako przyszłych wnioskodawców, projektodawców, wykonawców w życiu prywatnem i publicznem, stwarzać dogodniejsze warunki i otaczać ich stosowną opieką; uczniom takim należy pozostawiać więcej swobody w cichych zajęciach, pozwalając nawet na dowolny kierunek pracy, jednem słowem powinno się stosować nauczanie indywidualizujące, zwłaszcza poza lekcjami szkolnemi. Jeżeli tak jest, to praca nasza polegać winna na umiejętnej selekcji uzdolnionych, odróżnianiu pilności i zdolności, wyznaczaniu granic w tych punktach, gdzie kończy się praca pamięci, naśladowanie, a zaczyna się myślenie i samodzielność. Powinniśmy unikać mieszania pojęć „zdolny" i „pilny", ponieważ na podstawie postępów szkolnych pilnych i zdolnych traktuje się jako jednakowo przygotowanych do objęcia jednego i tego samego stanowiska, gdy tymczasem pilny powinien zająć inne stanowisko, niż zdolny.

W wypadkach, w których trzeba wykazać samodzielność i inicjatywę, człowiek przeciętny, a pilny nie da sobie rady, nawet gdyby był genjuszem w dziedzinie pilności. Na tem właśnie polega nasze nieszczęście, że pilna przeciętność zajmuje te stanowiska, które przeznaczone być powinny dla zdolnych.

Nawet lepsi nauczyciele dziś jeszcze popełniają błąd, wymagając od uczniów zachowania w pamięci jak najwięcej wiadomości: twierdzeń, a dość często i dowodów; każą uczyć się na pamięć, wzory zaś wtłaczają w umysły wprost mechanicznie. Uczenie się na pamięć nie daje możności dokładnego ustalenia różnicy między reprodukcją a samodzielnością. Wobec tego powstaje niebezpieczeństwo, że przysposabianie się umysłu dziecięcego już od samego początku do gromadzenia wiedzy pozytywnej — tamuje pracę myśli. Jeśli dziecku wydaje się, że ono cokolwiek zrozumiało, to nie rozmyśla nad tem, lecz wpaja w pamięć, by zbliżyć się do celu wyznaczonego przez nauczyciela (do reprodukcji). Nie mówimy tu o dzieciach, które ograniczają się tylko do półzrozumienia, ponieważ to wystarcza do reprodukcji. Dzieci wyróżniające się chęcią pracy samodzielnej w podobnych warunkach niewątpliwie przetwarzają swoje zdolności w zwykłą pilność i umiejętność reprodukcji. Należy wziąć pod uwagę, że niebezpieczeństwo staje się tem groźniejsze, im więcej mamy do czynienia z dziećmi ambitnemi; siłą

się one i nie umieją odpowiedzieć na pytania postawione przez wychowawcę; uczą się, zapamiętują, powtarzają, wytężają swoje siły, by zapełnić pamięć jak największą sumą wiedzy, którą ma na celu wychowawca. Niema tu miejsca na samodzielność, staje się ona ofiarą pilności. Całą tragedję przeżywa uczeń, mający pamięć słabą, lecz dość znaczne zdolności do myślenia; nie odczuwa on radości jaką daje samodzielna i twórcza praca, gdyż wszystkie jego siły koncentrują się na pamięci; pamięć słaba rozwija się kosztem uzdolnień.

Murray Butler (Möre Bötler), autor angielski, w dziele p. t.: „Znaczenie wychowania" mówi:

„Dopóki nauczyciele gimnazjów będą tak mało obznajmieni z psychologją, że trzymać się będą starego, formalnego porządku nauczania i wtłaczać matematykę, ażeby rozwinąć zdolności do rozumowań, a gramatykę grecką, aby rozwinąć zdolności do czego bądź innego, niezależnie od treści przerabianego materjału i wszelkich rozważań — *tak długo za każdy umysł zachowany i wzbogacony, będzie ginął lub cierpiał inny*".

Na różnych kursach, zjazdach, zebraniach są wygłaszane referaty o wychowaniu obywatelsko-państwowem, fizycznem, moralnem; wskazuje się drogi, jakiemi należy kroczyć, aby młodzież wychować na przyszłych organizatorów życia i przyszłych wykonawców. Mówi się o tem jak należy rozumnie zużytkować nowe zdobycze „pedagogiczne" Zachodu, by na lekcjach różnych przedmiotów programu szkolnego, jak również w uczniowskich organizacjach naukowych i innych uwzględnić ten ideał wychowania.

Współczesna szkoła powinna się liczyć z wrodzonemi właściwościami młodzieży, z kierunkiem ich zainteresowań, by móc ustalić w pewnym stopniu uzdolnienia młodej istoty; jest to dogmatem pedagogicznym, powszechnie dziś uznanym.

Ośrodki pedagogiczno-wychowawcze.

Konsekwentne wprowadzenie w życie tych zasad jest utrudnione przez system szkolny, który przewiduje podział na klasy i zgóry ustalony plan nauczania.

Dlatego też dąży się obecnie do stworzenia warunków sprzyjających rozwojowi indywidualności jednostki wybitnie uzdolnionej tak na lekcjach w klasie, jak i w innych ośrodkach wychowawczych, mających służyć do tego celu.

Takiemi ośrodkami wychowawczemi na terenie szkoły średniej są istniejące przeważnie wszędzie koła naukowe, jak literackie, historyczne, filologiczne, krajoznawcze i t. d., rzadziej zaś matematyczne.

Jeśli nauczanie w szkole obecnej powinno iść w kierunku wyrabiania samodzielności i rozwijania zdolności młodzieży,

to powinien istnieć związek pomiędzy samodzielną pracą w matematyce a uzdolnieniami do myślenia i fantazją, znajdującemi się w zależności wprost proporcjonalnej, czyli że wybitne uzdolnienia do myślenia są niezbędnym warunkiem samodzielnej pracy w matematyce. Ustalenie uzdolnień matematycznych staje się zarazem środkiem do ustalenia uzdolnień do myślenia, — wobec czego oczywistym wydaje mi się wniosek, że istnienie kół matematycznych na terenie każdej szkoły średniej jest rzeczą konieczną.

W szkołach średnich niewątpliwie znajdzie się pewna grupa uczniów specjalnie uzdolnionych do nauk matematycznych, pragnąca podnieść poziom wiadomości z tej dziedziny, jak również pogłębić i uzupełnić materjał szkolny. Grupa taka będzie tym inicjatorem, który zorganizuje koło matematyczne.

Nauczyciel - wychowawca, opiekujący się kołem, musi poważnie zastanowić się nad kwestją celu, jakiemu ma ono służyć.

1. Cel pierwszy: Ustalenie uzdolnień do myślenia i rozumowania.

Niewątpliwie, pierwszym i najważniejszym celem jest ustalenie uzdolnień do myślenia i rozumowania przez selekcję uczniów utalentowanych do matematyki.

Przytoczony już poprzednio prof. Möre Bötler mówi: Rozumowanie jest jednocześnie spostrzeganiem, przypominaniem i myśleniem, t. j. tą grupą procesów, którą określamy jako obznajmienie się z przedmiotem czyli opanowanie go. Rozwijając na oddzielnych lekcjach zdolności spostrzegawcze i wyobraźnię, — apelować musimy do rozumu dziecka w całości i pobudzać go do tego, by podczas spostrzegania — przypominał i porównywał; podczas przypominania i porównywania — rozważał".

Ustalenie tych uzdolnień do myślenia i rozważań ma pierwszorzędne znaczenie, gdyż tylko jemu zawdzięczamy postęp ludzkości. W starożytnej Grecji za czasów Platona wymagano, aby wodzowie i przodownicy narodu zajmowali się matematyką.

W dobie obecnej wymaganie to należałoby zmienić w ten sposób, aby ludziom tym umiejętności, które nabywa się przez studjowanie matematyki, nie były obce.

Stąd wniosek, że studjowanie matematyki powinno się odbywać w wieku młodzieńczym, w którym to czasie człowiek osiąga największy i najintensywniejszy rozwój intelektualny i przygotowuje się do przyszłej pracy społecznej. Obecnie dla jakichkolwiek studjów wymaga się znajomości języków obcych. Może wymaganie to zmienićby należało tak, jak o tem mówili Grecy: Nie języki powinny być wysunięte na pierwszy plan, lecz zdolności matematyczne.

Z podobnemi poglądami spotykamy się już u autorów starożytnych i sądzę, że w odpowiednio zmienionej formie są one aktualne i obecnie. Słynny uczony hinduski Brahmahupta (598) tak powiada:

„Jak słońce zaciemnia swoim blaskiem gwiazdy, tak uczony człowiek zaćmić może innych na zebraniach narodowych, proponując zadania algebraiczne a tembardziej je rozwiązując". Platon zaś pisał: „Zauważyłeś, że człowiek uzdolniony do matematyki jest zdolny do wszystkich nauk".

2. Cel drugi: Ustalenie uzdolnień technicznych.

Należy wyróżniać uzdolnienia techniczne jako specjalny rodzaj uzdolnień. Niektórzy określają uzdolnienia techniczne, jako „zdolność do pracy użytecznej w mniej lub więcej określonym zakresie". W czasach obecnych w różnych krajach stosują metody wyboru pracy i ustalenia uzdolnień młodzieży najczęściej w odniesieniu do zawodów technicznych.

Wydobycie na jaw uzdolnień technicznych młodzieży szkolnej napotyka na poważne trudności, gdyż szkoła dzisiejsza wogóle mało daje możności rozwoju tych uzdolnień, pomimo że technika w dobie obecnej zajmuje pierwszorzędne miejsce w kulturze ludzkiej.

Ze szkoły średniej technika jest prawie usunięta, jedynie ślady jej skupiają się około matematyki i nauk przyrodniczych.

Opiekunowie kół matematycznych jednak mają możność ustalenia uzdolnień technicznych, gdyż matematyka daje sposobność do szeregu następujących zajęć: kreślenie geometryczne, specjalne kreślenie techniczne, robienie modeli, diagramów, przyrządów matematycznych i t .d.; obliczenia praktyczne i pomiary zapomocą przyrządów mierniczych, jak wytyczanie linji prostej, mierzenie szerokości rzeki, odległości między dwoma niedostępnemi punktami, triangulacja i t. d.

Opiekunowie kół matematycznych przez różne doświadczenia w swych kołach mogą pobudzić również nauczycieli przedmiotów przyrodniczych i historycznych do wyróżnienia uzdolnień technicznych. I tak np. w gabinetach fizycznych uczniowie biorą czynny udział w pracach przygotowawczych pewnych doświadczeń. Uczniowie mogą własnym wysiłkiem dojść do tego, co się stało z przyrządem, jeżeli jest on nieczynny; konstruowanie aparatów bezwątpienia staje się doskonałym środkiem do ustalenia uzdolnień technicznych. W kole geograficznem można ustalić te uzdolnienia przez rozwiązywanie zadań praktycznych, jak: wykonywanie pomiarów siły wiatru, pomiary teodolitem i t. d. Zagadnienia te nadają się i dla kół matematycznych, gdyż przedstawiają one zadania treści trygonometrycznej. W kołach historycznych, przy omawianiu kwestyj rozwoju techniki u różnych narodów, można

poruszyć np. kwestję konstrukcji automatycznego przyrządu, stosowanego do zwilżania gleby przez starożytnych Greków; w ten sposób pobudza się uczniów do samodzielnej konstrukcji aparatów. Przy omawianiu kwestyj gospodarczych pobudza się uczniów do samodzielnego wykonywania wykresów i rysunków statystycznych.

Badając uzdolnienia techniczne młodzieży, należy jednakowo traktować tak dziewczęta, jak i chłopców, gdyż uzdolnienia te nie są związane z płcią, lecz z indywidualnością jednostek.

Organizacja pracy w Kole.

Niewątpliwie powinniśmy tak zorganizować pracę w kole, aby była ona oparta na aktywności uczniów i na twórczym udziale ich w budowie pojęć.

Wówczas wystąpi najważniejszy czynnik, a mianowicie: samodzielność pracy i umiejętność krytycznej jej oceny. Wreszcie zaznajomi się młodzież szkolną z metodą pracy.

Samodzielność pracy polegać będzie na roztrząsaniu zagadnień matematyczno-fizycznych w szerszym zakresie, niż to przewiduje plan szkolny. Stosuje się to w pierwszym rzędzie do zagadnień o charakterze logicznym.

A. Tematami referatów z dziedziny zagadnień bardziej abstrakcyjnych mogą być np.: aksjomatyczne ujęcie geometrji, albo arytmetyki, pojęcia funkcji, pojęcie granicy, nauka o liczbach niewymiernych i t. d.

B. Wygłaszając referaty na tematy treści historycznej uczniowie powinni podnieść wszystko to, co odnosi się do historji i rozwoju tematów i co udało im się znaleźć z dziedziny rozwoju tych pojęć lub ich budowy.

Może jednak wygłaszający dać sprawozdanie o charakterze pracy tego czy innego narodu, albo też scharakteryzować ten czy inny okres rozwoju danej nauki.

Proponowałbym cały szereg następujących tematów:

a) z dziedziny algebry i arytmetyki:

1. Rozwój pojęć matematycznych u ludów pierwotnych.
2. Historja i rozwój geometrji w starożytności.
3. Historja i rozwój geometrji w wiekach średnich.
4. Historja i rozwój geometrji w epoce odrodzenia.
5. Historja i rozwój geometrji w czasach nowożytnych.
6. Rozwój arytmetyki u starożytnych Egipcjan.
7. Rozwój arytmetyki chaldejskiej.
8. Rozwój arytmetyki i algebry greckiej.
9. Rozwój arytmetyki i algebry hinduskiej.
10. Rozwój arytmetyki i algebry arabskiej.
11. Rozwój arytmetyki i algebry rzymskiej.

12. Symbole liczbowe.
13. Miary czasu; mierzenie kątów; systemy liczenia.
14. Liczby pierwsze.
15. Własności liczb całkowitych.
16. Ułamki.
17. Zastosowanie arytmetyki.
18. Znaczenie słowa „algebra“.
19. Symbole algebraiczne i arytmetyczne.
20. Zastosowanie liter dla wyrażenia liczb.
21. Zero i nieskończoność.
22. Liczby ujemne.
23. Liczby niewymierne.
24. Liczby urojone.
25. Podnoszenie do potęgi.
26. Wyciąganie pierwiastka.
27. Wielkość niewiadoma, równania.
28. Równania stopnia drugiego.
29. Dwumian Newtona.
30. Metoda nieoznaczonych współczynników:
    a) Dzielenie wielomianów;
    b) Wyciąganie pierwiastka stopnia m-go z wielomianów;
    c) Zastosowanie do pewnych pytań; i zwłaszcza
    d) Rozłożenie ułamków wymiernych na prostsze.
31. Sztuka liczenia u ludów starożytnych.
32. Przedwczesny okres matematyki greckiej.
33. Szkoła Pitagorejczyków.
34. Szkoła Aleksandryjska.
35. Jak ludzie nauczyli się obliczać czas.

b) Z dziedziny geometrji i trygonometrji:

1. Terminy geometryczne.
2. Linje równoległe.
3. Trójkąty.
4. Konstrukcja zapomocą linji i cyrkla.
5. Koło.
6. Obliczenie pól.
7. Liczba π
8. Problem podziału kąta na trzy równe części (konstrukcja platońska).
9. Podwojenie sześcianu.
10. Funkcje trygonometryczne.
11. Miana i symbole funkcyj trygonometrycznych.
12. Wzory zasadnicze.
13. Historja i rozwój logarytmów.
14. Tablice logarytmiczne.

C. Tematy z dziedziny materjału przerobionego w klasie, który należy potraktować bardziej szczegółowo, aniżeli to jest możliwe w klasie. N. p.: potraktowanie jakiegobądź pytania lub zestawienie rozmaitych dowodów jednego i tego samego twierdzenia:

1. Rozmaite dowody twierdzenia Pitagorasa.
2. Rozwiązania równań stopnia pierwszego.
3. Różne rozwiązania równań stopnia drugiego.
4. Rozwiązanie równania sześciennego.
5. Rozwiązanie równania dwukwadratowego.
6. Zagadnienia geometryczne, które prowadzą do równań stopnia trzeciego.

Ostatnie trzy tematy można potraktować jako materjał zupełnie nowy i na lekcji ograniczyć się jedynie do krótkiego omówienia i objaśnienia tych rozwiązań kanonicznych, które uczeń znajdzie w podręcznikach szkolnych. Tematy te o tyle są ciekawe, że rozszerzają dziedzinę znajomości rozwiązywania równań i uzupełniają wiadomości uczniów co do ilości równań ogólnej postaci, rozwiązywanych algebraicznie.

D. Można wybrać również tematy o charakterze więcej specjalnym, jak szczegółowe wypadki zadania rozpatrywanego na lekcji, o ile kwestje te wywołały zainteresowanie i wiążą się w sposób ciekawy z samą pracą klasową.

Wykreślenie krzywych wywołuje u uczniów zainteresowanie i pobudza ich do obserwowania rozmaitych własności wielomianów i równań. Możnaby zaproponować następujące funkcje:

$$y = \frac{1}{x};\ y = \frac{x}{1 + x^2};\ y^2 = x^3,\ y = x^3 + x^2;$$

$$y^2 = x^3 - 3x^2 + 2x;\ y^2 = x^3 - x^2 \text{ i t. p.,}$$

których graficzne przedstawienie nie nasuwa żadnych trudności; forma ich jest przyjemna dla oka i wyjaśnia związek między krzywą a jej równaniem.

E. Tematy praktyczne. Demonstracja i objaśnienia modeli i przyrządów tworzą bardzo ciekawą grupę tematów, która interesuje młodzież i jest dla niej pomocną, np. szczegółowy opis i objaśnienie sposobu używania przyrządów jak teodolit, niwelator, grafometr, sekstans, liczydło logarytmiczne — połączone z pokazem tych przyrządów. Różne modele mechanizmów wykonanych przez samych uczniów, za pomocą których można ilustrować ciekawe mechaniczne zastosowania, np. zamiana ruchu prostolinjowego na ruch obrotowy.

F. Monografje matematyków z czasów starożytnych i obecnych, ich życie i prace w związku z przerabia-

nym w szkole średniej materjałem. Np. życiorysy: Platona, Archimedesa, Talesa, Pitogarasa, Apolinjusza, Djafanta, Leonarda z Pizzy, Jordana, Nemorrarja, Sztiffela, Dekartesa, Villeta, Leibnitza, Newtona, Eulera i t. d.

G. Tematy z dziedziny rozrywek matematycznych dostarczają nam sporo materjału, odnoszącego się do ciekawych własności liczb, zabaw matematycznych, zagadnień z dziedziny gier towarzyskich (gra w szachy, warcaby, karty „sztuki gry", interesujące zagadnienia geometryczne, paradoksy, sofizmaty matematyczne i t. d.).

H. Uczniowie szczególnie uzdolnieni, którzy przez pracę w Kole, opartą na samodzielności, wykazali swe zdolności i przyzwyczajenie do metody pracy, a więc zdobyli pewien stopień wiedzy matematycznej, — mogą zgłaszać swoje tematy dla opracowania referatów, jak również ułożone przez nich zadania dyskusyjne. Podaję parę tematów zgłoszonych przez uczniów:

1. Trzy liczby całkowite podniesione do trzeciej potęgi, związane ze sobą zależnością: $x^3 = y^3 - 1$ i $y^3 = z^3 - 1$, dają jako wynik trzy liczby kolejno następujące po sobie.

2. Rozwiązać równanie: $2^x = 2x$.

3. Zbudować trójkąt prostokątny, mając dane: przeciwprostokątną, i promień koła wpisanego.

4. Wytrzymałość materjałów: Linę konopną długości l i o przekroju s złożono we dwoje i wolne końce przywiązano do haków. Na zwisającym się środku liny usiadł człowiek o masie m i huśtał się. Przy jakiej minimalnej prędkości lina się zerwie, jeżeli spółczynnik wytrzymałości liny jest k?

5. Zbudować trójkąt ABC, mając dane: A, d_A, a (zadanie konstrukcyjne).

6. Wykreślić rzut prostokątny dwunastościanu.

Podobne zadania cieszą się wśród uczniów wielkiem powodzeniem i uznaniem. Uczniowie chętnie dyskutują, większość zabiera głos, aby wykazać zalety treści zadania, jak i pewne niedokładności, a nawet strony ujemne.

I. Czasem mogą wyłonić się również nowe tematy po przeprowadzonej dyskusji nad wygłoszonym przez uczniów referatem, np.: zdarzyło mi się, że po przeprowadzonej dyskusji nad referatem: „Historja geometrji" wysunięto tematy:

a) Konchoida Nikodemesa i zastosowanie jej do rozwiązania zadań konstrukcyjnych.

b) Kwadratura Koła.

c) Przekroje stożkowe.

d) Podwojenie sześcianów.

e) Trisekcja Kąta.

f) Obliczenie objętości kuli;
po wygłoszeniu referatu na temat „równania kwadratowe":
g) Graficzne rozwiązanie równania kwadratowego za pomocą linij prostych.

J. Tematami posiedzeń dyskusyjnych mogą być zagadnienia, obierane przez samych uczniów, czy to ze zbiorów zadań, czy też z czasopism, (Parametr, Młody Matematyk), które według uznania, wykryją ciekawe związki między wielkościami podanemi i poszukiwanemi w zadaniu. Do tych zadań zaliczamy też zadania konstrukcyjne z geometrji, uwzględniając w rozwiązaniu analizę , konstrukcję, dowód i badanie.

K. Jest pożądane, aby uczniowie, interesujący się tematami z dziedziny techniki, matematyki i astronomji, poruszanemi w czasopismach, robili notatki i co pewien okres na zebraniach Koła przedkładali z nich sprawozdania.

Przy opracowywaniu referatów praca uczniów polegać będzie zwykle na przeczytaniu tego, co w danej sprawie, interesującej ucznia, jest zawarte w różnych dziełach matematycznych, czy też dziełach z dziedziny historji matematyki, wreszcie w lekturze z działu rozrywek matematycznych. Lektura powyższa powinna odpowiadać możliwie poziomowi umysłowemu młodzieży. Zebrany w ten sposób materjał będzie podstawą dla ich pracy. Następnie zgodnie z uzdolnieniami uczniów i ich upodobaniami zebrany materjał będzie podany w postaci zwięzłej całości. Oczywiście, jest pożądane by Opiekunowie Koła wskazywali uczniom te miejsca w dziełach, z których będą mogli zaczerpnąć materjału do swoich referatów.

L. Jak wskazują doświadczenia, najciekawsze zagadnienia matematyczne wysuwa nam samo życie. Z zagadnieniami temi zapoznaje się młodzież szkolna zazwyczaj podczas wycieczek szkolnych. Jednak wielu interesujących zagadnień, z któremi uczniowie powinni się zapoznać, nie można objąć ogólnym planem wycieczek szkolnych, mających na celu:

a) praktyczne przerobienie materjału, przerabianego w szkole;

b) zbieranie materjału na lekcję w szkole i

c) obserwację (zamiast modeli, kreśleń w zeszytach i na tablicy).

Koło matematyczne zajmuje się organizowaniem takich wycieczek, podczas których nauczyciel matematyki będzie miał możność w warunkach naturalnych ustalić techniczne uzdolnienia uczniów. Wreszcie w Kole Matematycznem winni wygłaszać referaty nauczyciele matematyki, jak również i innych przedmiotów, którzy rozpatrzą stosunek matematyki do reprezentowanych przez nich nauk, aby wykazać związek między

matematyką, a innemi dziedzinami wiedzy, jak również dla zapoznania się z młodzieżą i zawiązania przyjacielskich stosunków. Wymienię parę referatów wygłoszonych przez nauczycieli w Kole Matematycznem w gimnazjum państwowem w Równem:

1. Metoda szeręgowania w biologji.
2. Zastosowanie geometrji w miernictwie.
3. Wytrzymałość materjałów.
4. Zasady budowania mostów polowych

Znaczenie wychowawcze pracy w Kołach matematycznych.

Sama młodzież gim. państw. w Równem w swoich sprawozdaniach rocznych tak charakteryzuje tę pracę:

„Koło Matematyczne odgrywa ważną rolę w życiu młodzieży naszego zakładu, zwłaszcza w trzech dziedzinach: w nauce, w życiu społecznem i towarzyskiem. Wielkie korzyści osiągają uczniowie przez słuchanie i wygłaszanie referatów, przez co rozszerzają swoje wiadomości z matematyki. Zbieranie się młodzieży na referaty, zabieranie głosu w dyskusji i śmiałe wypowiadanie swego zdania są jakby szkołą przyszłego życia w społeczeństwie. Urządzane imprezy przyczyniają się w dużym stopniu do wyrobienia ogłady towarzyskiej, nie mówiąc już o zadowoleniu, jakie samo przez się oddaje członkom. O wielkiem zainteresowaniu się członków pracą Koła świadczy liczne uczęszczanie na zebrania".

W regulaminie Koła podaje młodzież jako cel „roztrząsanie zagadnień nauk matematycznych i przyrodniczych w szerszym zakresie, niż to wymaga program szkolny; ogólne podniesienie poziomu wiadomości w dziedzinie nauk matematyczno-przyrodniczych; wspólne dokształcanie się, oraz dążenie do zacieśnienia stosunków koleżeńskich wśród młodzieży".

Wiedzieć dlaczego przedmiot wchodzi do szkolnego planu nauczania należy nietylko do obowiązków nauczycieli; rozpatrzenie tego pytania stanowi również i przywilej ucznia. Dla pewnej części młodzieży cały proces wychowania przedstawia się jako mniejwięcej jasne i zrozumiałe wykonanie pracy, gdyż rozumie ona, iż od tego zależy jej własne dobro. Młodzież szczególnie uzdolniona idzie jeszcze dalej i zapytuje, jaką wartość ma dla ich wykształcenia i wychowania ta czy inna gałąź wiedzy. Kwestja ta zasługuje ze strony nauczyciela na szczególną uwagę, gdyż świadczy o tem, że rozum ucznia podniósł się do aktywnego badania, które jest cechą postępu. Takie dążenia powinniśmy popierać, aby przygotować drogę

do rozumnej współpracy uczniów. W ten sposób usuniemy mimowolną, a nieraz nawet celową bierność.

Powinniśmy z uczniami, reagującymi na wszystko, dzielić się wszelkiego rodzaju wrażeniami, dotyczącemi przedmiotu; uczeń w większości wypadków oceni znaczną część tego, co będzie mu wskazane, jako dowód wartości omawianego przedmiotu. Nawet gdyby nie został przekonany, co rzadko się zdarza, to przynajmniej wyczuje, iż nauczyciel jest z nim szczery — nie patrzy na niego, jak na niemyślącą istotę, która tylko pod przymusem musi przerobić pewien kurs nauczania. Uczeń więc ma prawo wymagać, aby mu powiedziano o celach i korzyściach wychowania tyle, ile może zrozumieć. Nauczyciele matematyki zatem powinni być przygotowani na to, by przestawić w razie potrzeby w odpowiedniej formie dowody dotyczące celu i wartości matematyki w szkole średniej i powszechnej, któreby przekonały młodzież.

Młodzież przez pracę w Kołach Matematycznych osiągnie:

a) przyzwyczajenie i zdolność do myślenia, dzięki któremu umysł uczy się odpowiadać na pytania: „jak“ i „dlaczego“?,

b) zdolność do rozwoju duchowego drogą samokształcenia,

c) zdolność działania, gdyż matematyka posiada pierwszorzędne wartości dla kształcenia charakteru.

Organizacja Koła.

Podam tu schemat organizacji Koła Matematycznego w gimnazjum rówieńskiem, nie przesądzając sprawy, czy jest on doskonały.

Członkami Koła mogą być uczniowie i uczenice wyższych klas gimnazjum. Posiedzenia odbywają się w godzinach popołudniowych, co dwa do trzech tygodni. Należenie uczniów do Koła jest dobrowolne. Na posiedzeniach uczniowie, należący do Koła wygłaszają referaty na zadane i obrane przez nich tematy; rozwiązują zadania dyskusyjne. Przy Kole istnieje bibljoteka, w której są dzieła obejmujące następujące działy:

a) historja matematyki,

b) rozrywki matematyczne,

c) pisma matematyczne,

d) portrety matematyków,

e) geometrja i algebra (dzieła zasadnicze),

f) zbiory zadań,

g) wybór używanych podręczników,

h) tablice logarytmiczne,

i) tablice do obliczania kwadratów, pierwiastków kwadratowych, wielkości odwrotnych, procentów i t. d.,

j) myśli i zdania różnych pisarzy.

Muzeum matematyczne składa się:

a) ze zbioru przyrządów i modeli,

b) ze zbioru diagramów, wykresów i rysunków.

Uważam za pożądane, aby Koło posiadało przynajmniej dziesięć kompletów przyrządów, używanych na wycieczkach matematycznych. W skład takiego kompletu wchodziłyby przyrządy:

1. miarka metryczna,
2. nonjusz,
3. kątomierz (węgielnica),
4. kompas,
5. komplety cyrkli (linje przeźroczyste),
6. komplety farb (tuszów),
7. komplety map sztabowych okolicy,
8. komplety miar objętości,
9. Krokomierz.

Posiadanie takich kompletów pozwoliłoby należycie wykorzystać każdą wycieczkę, nie tylko specjalnie matematyczną, ale nawet ogólnoszkolną, lub klasową.

Na zakończenie chcę podkreślić, że na terenie gimnazjum rówieńskiego istniały poprzednio Koła matematyczne poszczególnych klas, zajmujące się jedynie pogłębianiem wiadomości związanych z programem danej klasy.

Z początkiem roku szkolnego 1929/30 Koła te, na skutek inicjatywy samej młodzieży, połączyły się w jedno Koło Matematyczne, obejmujące młodzież klas wyższych. Z tą chwilą miałem możność obserwowania według mego zdania bardzo ciekawej ewolucji zainteresowań młodzieży. Mianowicie najchętniej wygłaszane początkowo były referaty na tematy związane z historją matematyki. Z czasem ilość tych referatów stała się znikomo małą, ustępując miejsca referatom na tematy z dziedziny zagadnień abstrakcyjnych, które potrafiły zainteresować młodzież. Wielką popularnością cieszyły się także zadania konkursowe, układane przez samą młodzież.

Pomimo czterech prawie lat istnienia Koła, zainteresowanie jego działalnością wśród młodzieży nie zmniejszyło się, a nawet mogę stwierdzić z przyjemnością, iż stale wzrasta.

Pren. rocz. zł 6, półrocz. zł 3. Nr. pojed. 60 gr. Konto P. K. O. Nr. 30.365

Adres Redakcji i Administracji: RÓWNE WOŁYŃSKIE, KURATORJUM

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO KSIĄŻEK SZKOLNYCH

P. K. O. 141.751 WE LWOWIE, UL. KURKOWA 21 TELEFON 80-20

wydało

BIBLJOTECZKĘ SZKOŁY POWSZECHNEJ

Dotychczas ukazały się następujące tomiki:

1. *Wacław Sieroszewski:* Józef Piłsudski.
2. *Kazimierz Czachowski:* O Henryku Sienkiewiczu.
3. *Józef Rączkowski:* Polska w rodzinie narodów.
4. *Kazimierz Piekarczyk:* Czego się Kuba od harcerzy nauczył.
5. *Jan Kuglin:* Jak powstaje książka.
6. *Brunona Bruchnalska:* Na własnej ziemi.
7. *Marja Czeska-Mączyńska:* Opowieść o św. Kindze.
8. *Zygmunt Nowakowski:* Cuda teatru.
9. *Julja Jaworska:* Rok 1863.
10. *Helena Lorensowa:* Imieniny Maku.
11. *Fryderyk Papée:* Lwów.
12. *Henryk Opieński:* Paderewski.
13. *Tadeusz Dobrowolski:* Rzeźba ludowa.
14. *Bronisław Duchowicz:* Dawniejsze i nowoczesne oświetlenie.
15. *Tadeusz Silnicki:* Klasztory.
16. *Czesław Zakaszewski:* Własną pracą.
17. *B. Steinowa:* Św. Stanisław Kostka.
18. *Józef Watra-Przewłocki:* Polacy w Ameryce.
19. *Janusz Staszewski:* Niemasz pana nad ułana...
20. *Feliks Pohorecki:* Targi i jarmarki.
21. *Kazimierz Konarski:* Warszawa.
22. *Bernard Chrzanowski:* Poznań.
23. *Jerzy Gutsche:* Narodziny gazety.
24. *Czeska Mączyńska:* Teofila Sobieska, matka króla Jana.
25. *E. M. Schummer Szermentowski:* Litwa.
26. *Adam Skałkowski:* Napoleon.
27. *Jan Sokołowski:* O ptaszkach, gniazdkach i pisklętach.
28. *Stanisław Rachwał:* Ksiądz biskup Bandurski.
29. *Piotr Laurecki:* Chemja czarodziejka.
30. *Walerja Szalay Groele:* Milusińscy.
31. *Jan Misiewicz:* Służba Policji Państw.
32. *Majer Tauber i Jerzy Wajngarten:* Żydzi.
33. *Kazimierz Buczkowski:* Kraków.
34. *Tadeusz Nayder:* Mikołaj Kopernik.
35. *Marja Jaworska:* Marszałek Foch.
36. *Marja Swobodzianka:* Sobieski pod Wiedniem.
37. *Franciszek Łabendziński:* O gruźlicy i sposobach zwalczania jej.
38. *Witold Taszycki:* Nasza mowa ojczysta.
39. *Tadeusz Krokowski:* Wujko czarodziej.
40. *Stanisław Dedio:* Igrzyska olimpijskie.
41. *Tadeusz Krokowski:* Kuźnia olbrzymów.
42. *Stanisława Słowikowska:* Potwory świata roślinnego
43. *Jan Biliński:* Marsz, Marsz, Dąbrowski...
44. *Tadeusz Sinko:* Spór pióra z ołówkiem.
45. *Gustaw Morcinek:* Łysek z pokładu Idy.
46. *Jerzy Dobrzycki:* Wit Stwosz, mistrz dłuta.
47. *Karol Górski:* Toruń.
48. *Fryderyk Papée:* Święty Kazimierz, Królewicz Polski.
49. *M. Gumowski:* Zaczęło się od grosza.
50. *Jan A. Kraśny:* Samolot kaprala Orwicza.
51. *Zenon Kosidowski:* Mówi do Was radjo.
52. *Felicja Gosieniecka:* Zdobnictwo ludowe.
53. *Stefan Papée:* Prezydent Ignacy Mościcki.
54. *Witold Adolph:* Dzień w mrowisku.
55. *Witold Taszycki:* Apostołowie Słowian św. Cyryl i Metody.
56. *Zofja Lipkowska:* Gdynia.
57. *Bronisława Wójcik-Keuprulian:* Ormianie Polscy.
58. *Jan Bogumił Sokołowski:* Obrazki z życia ptaków w zimie.
59. *Józef Korpała:* Hej Strzelcy wraz...
60. *Janusz Staszewski:* Zwycięstwo pod Wiedniem.
61. *Janusz Domaniewski:* Pochodzenie zwierząt domowych.
62. *Jan Dembowski:* Mowa zwierząt.
63. *Jadwiga Viewegerowa:* Wędrówki ryb.
64. *Paweł Roszko:* O wojnie gazowej.
65. *Jan Dembowski:* Dżdżownica.
66. *Witold Adolph:* Świat mrówek.
67. *Jan Biliński:* Dąbrowski w Poznaniu.
68. *Halina Zdzitowiecka-Jasieńska:* Bibljoteki dawniej i dzisiaj.
69. *Andrzej Zand:* Łódź.
70. *Józef Watra-Przewłocki:* Wizymir.

CENA KAŻDEGO TOMIKU 50 GROSZY.

Świeżo ukazały się na półkach księgarskich nakładem WYDAWNICTWA

Stefan Balicki: Chłopcy. Szkice z życia szkoły z przedmową Juljusza Kaden-Bandrowskiego. Str. 63. Cena 1·60 zł.

J. Dembowski: Szkice biologiczne. Bogato ilustrowane. Str. 320. Cena 7 zł.

J. Duszyńska: Wesele w Jaworowie. Obrazek sceniczny z muzyką. Cena 6 zł.

E. Eulenfeld: Teatr dla dzieci i młodzieży. Str. 352. Cena 3·80 zł.

Laura Orvieto: Opowiadania z dawnych, dawnych czasów. (Wojna trojańska). Bogato ilustrowane. Str. 172. Cena 3·65 zł.

Laura Orvieto: Opowiadania z dawnych, dawnych czasów. Narodziny Rzymu. Bogato ilustrowane. Str. 224. Cena 4·50 zł.

Stefan Papée: Wielkopolska wczoraj i dziś. Bogato ilustrowane. Str. 240. Cena 5·60 zł.

O. M. Żukowski: Czuwaj. Pieśni harcerskie na 2 głosy. Str. 174. Cena 2·50 zł.

Komunikat Administracji Dziennika Urzędowego

Celem uniknięcia wstrzymania lub opóźnienia wysyłki dziennika urzędowego, jak również uniknięcia niepotrzebnej korespondencji, uprasza się o przestrzeganie następujących zasad:

1. Prenumerata winna być zgłaszana i opłacana najpóźniej na jeden miesiąc przed rozpoczęciem każdego półrocza, t. j. do dnia 15 czerwca i 1 grudnia każdego roku.

2. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów Dziennika Urzędowego należy wnosić do właściwych Urzędów Pocztowych, a nie do Administracji Dziennika Urzędowego.

3. Prenumerata, która wynosi rocznie 6 zł., a półrocznie 3 zł. winna być wpłacana na konto czekowe w P. K. O. Nr. 30365, lub w Administracji Dziennika Urzędowego (Kuratorjum O. S. Ł. w Równem). Na odwrotnej stronie blankietu nadawczego należy bezwzględnie podać tytuł wpłaty. Notatka taka nie podlega opłacie pocztowej.

4. Komplety Dziennika Urzędowego z lat ubiegłych, lub poszczególne egzemplarze można nabyć po uprzedniem uiszczeniu należności w kwocie 6 zł. za komplet rocznika, a 60 gr. za poszczególny egzemplarz. Nr. Nr. 1, 2, 3 i 4 z 1929 r., oraz Nr. 1 z 1932 r. są już całkowicie wyczerpane.

DRUK. J. ŻYDACZEWSKIEGO WE LWOWIE, UL. LEONA SAPIEHY 77 — NR. TELEF. 4-96

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

TREŚĆ

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

[illegible]

KOMUNIKAT. [illegible] MŁODYCH. BIULETYN GAZOWY. WYKAZ [illegible] ZŁOŻONYCH NA BUDOWĘ SZKOŁY [illegible]. SPIS KSIĄŻEK SZKOLNYCH [illegible] [illegible]

CZĘŚĆ [illegible]

[illegible]

PAŹDZIERNIK [illegible]

[illegible]

Komunikat Administracji Dziennika Urzędowego

Celem uniknięcia nieotrzymania lub opóźnienia wysyłki dziennika urzędowego, jak również uniknięcia niepotrzebnej korespondencji, uprasza się o przestrzeganie następujących zasad:

1. Prenumerata winna być zgłaszana i opłacana najpóźniej na jeden miesiąc przed rozpoczęciem każdego półrocza, t. j. do dnia 15 czerwca i 1 grudnia każdego roku.

2. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów Dziennika Urzędowego należy wnosić do właściwych Urzędów Pocztowych, a nie do Administracji Dziennika Urzędowego.

3. Prenumerata, która wynosi rocznie 6 zł. a półrocznie 3 zł. winna być wpłacana na konto czekowe w P. K. O. Nr. 20565, lub w Administracji Dziennika Urzędowego Kuratorjum O. S. Ł. w Równem. Na odwrotnej stronie blankietu nadawczego należy bezwzględnie podać tytuł wpłaty. Notatka taka nie podlega opłacie pocztowej.

4. Komplety Dziennika Urzędowego z lat ubiegłych, lub poszczególne egzemplarze można nabyć po uprzedniem nadesłaniu należności w kwocie 6 zł. za komplet roczny, a 60 gr. za poszczególny egzemplarz. Nr. Nr. 1, 2, 3 i 4 z 1929 r. oraz Nr. 1 z 1932 r. są już całkowicie wyczerpane.